

DET ER BØRNENE, DET HANDLER OM. DERES MENING ER FAKTISK RET VIGTIG

BØRN OG UNGE FORTÆLLER
OM DERES MØDE MED
STATSFORVALTNINGEN

Børnerådet

” **DET ER BØRNE, DET HANDLER OM.**
DERES MENING ER FAKTISK RET VIGTIG
BØRN OG UNGE FORTÆLLER OM DERES
MØDE MED STATSFORVALTNINGEN

REDAKTION

FLEMMING SCHULTZ, KATRINE
MUNCH BECHGAARD OG ANNA MARIE
SCHURMANN CARSTENS, BØRNERÅDETS
SEKRETARIAT

TEKST

KATRINE MUNCH BECHGAARD OG
ANNA MARIE SCHURMANN CARSTENS,
BØRNERÅDETS SEKRETARIAT

INTERVIEW OG ANALYSE

SUSANNE BANG DAHL, STINE LINDBERG
SØRENSEN, LINE EMMA JØNSON OG
ANNA MARIE SCHURMANN CARSTENS,
BØRNERÅDETS SEKRETARIAT

UDGIVER

BØRNERÅDET
VESTERBROGADE 35 A
1620 KØBENHAVN V
TLF.: 33 78 33 00

GRAFISK DESIGN

PETER WALDORPH

FOTO

JEPPE CARLSEN OG GERT FJORD OLESEN

TRYK

ROSENDAHLS

ISBN: 978-87-90946-12-8

1. OPLAG AUGUST 2015,
600 EKSEMPLARER

RAPPORTEN ER ILLUSTRERET MED
MODELPHOTOS AF BØRN. DE VOKSNE
PÅ BILLEDERNE ER ANSATTE I
STATSFORVALTNINGEN. ALLE
NAVNE I RAPPORTEN ER ÆNDRET,
OG IDENTITETER ER SLØRET AF
HENSYN TIL DE DELTAGENDE BØRN
OG VOKSNES ANONYMITET. CITATER
KAN VÆRE TILPASSET AF HENSYN TIL
LÆSEVENLIGHED.

Undersøgelsen er finansieret
af VELUX FONDEN

VELUX FONDEN

INDHOLD

- 4** FORORD
- 6** DE FYSISKE RAMMER
- 14** BØRNESAMTALEN
- 24** BØRNEGRUPPERNE
- 32** INFORMATION OG INDDRAGELSE
- 40** HJÆLP OG STØTTE FRA STATSFORVALTNINGEN
- 49** OM UNDERSØGELSEN

FORORD

Når forældre beslutter at gå fra hinanden, gør det ikke kun ondt på de voksne. Rigtigt mange børn og unge i Danmark lider under deres forældres beslutning om at lade sig skille. Heldigvis formår langt størstedelen af forældrene at drage omsorg for deres børn og sikre, at skilsmissen og tiden efter foregår ordentligt og med hensyntagen til børnenes tarv. Men for en gruppe af voksne er skilsmissen og de beslutninger, der skal tages om samvær og forældremyndighed så svær, at de må have hjælp af Statsforvaltningen. Og indimellem bliver børnene fanget ufrivilligt i forældrenes stridigheder. Netop fordi vi ved, hvor belastende det kan være for børn og unge at stå midt i en skilsmisse, er det vigtigt, at der bliver taget særligt godt hånd om dem, når de er i kontakt med myndighederne.

Denne rapport er et forsøg på at kaste lys over, hvordan børn og unge oplever mødet med Statsforvaltningen. Rapporten er blevet til med støtte fra VELUX FONDEN, og den bygger på interview med 41 børn og unge mellem 7 og 16 år, der har været til børnesamtale eller i børnegruppe i Statsforvaltningen. Det primære fokus har været på, hvordan mødet har været for børnene – og altså ikke på, hvordan de har oplevet det at stå midt i forældrenes skilsmisse. Undersøgelsen er således ikke en kortlægning af børns erfaring med konfliktfyldte skilsmisseforløb, men derimod en kortlægning af skilsmissebørnenes oplevelse af det system, staten har til at afgøre deres sag.

Over en bred kam hører vi fra børnene, at de har været glade for at komme i Statsforvaltningen. Langt de fleste af børnene føler sig godt behandlet, og for størstedelen er det en lettelse at få lov at sige deres mening og dele nogle af de følelser og tanker, de bærer på.

Men børnene peger også på områder, hvor der er plads til forbedring. Et gennemgående tema for langt de fleste af børnene er, at de ved alt for lidt om, hvorfor de skal i Statsforvaltningen, og hvad der skal ske. Usikkerheden er forbundet med stor bekymring, som kunne have været undgået, hvis børnene var blevet informeret og inddraget i langt højere grad, end vi hører, at de er. Særligt for de børn, der har været til en børnesamtale, kunne man imødekomme deres bekymring ved at tilbyde dem et samtaleforløb i stedet for blot én samtale. Her kunne man bruge den første samtale på at forklare barnet formålet med og præmisserne ved samtalen, fx i forhold til sagsbehandlerens tavshedspligt. En afsluttende samtale efter den egentlige børnesamtale kunne bruges til at sikre, at barnet får fortalt afgørelsen på en måde, der er tilpasset alder og modenhed.

Mange af børnene oplever, at de fysiske rammer i Statsforvaltningen ikke er egnet til børn. Netop fordi børnene er i en meget sårbar situation, er det vigtigt, at man i systemet gør en særlig indsats for at vise, at børnene er velkomne, og at man vil dem det godt.

Et vigtigt tema for børnene er tillid. Børnene lægger vægt på, at de kan stole på, at det, de siger, ikke kommer videre – og særligt ikke til deres forældre, medmindre de har givet tilladelse til det. Nogle af børnene i undersøgelsen fortæller nemlig også, at de har oplevet, at tilliden er blevet brudt.

Alle, der har et arbejde, som involverer tavshedspligt, ved, at det er et grundlæggende dilemma at forvalte den, idet man både skal tage hensyn til barnets rettigheder og til barnets tarv. Netop fordi det er så svær en disciplin at forvalte tavshedspligten i praksis, bør alle, der er omfattet af den, med jævne mellemrum tage den op til faglig diskussion. Der er i hvert fald ingen tvivl om, at en ensretning – både i forhold til hvordan den formidles til barnet, men også i forhold til hvordan den forvaltes – ville komme børnene i Statsforvaltningen til gode.

Selvom det kan være dilemmfyldt for børnene at skulle sige deres mening om forældrenes skilsmisse og skulle tage stilling til spørgsmål som, hvor de helst vil bo, og hvordan samværet med den enkelte forælder skal være, så er der ingen tvivl hos børnene: De vil rigtigt gerne inddrages. Som en af pigerne i undersøgelsen siger: "Det er børnene, det handler om. Deres mening er faktisk ret vigtig."

Jeg er fuldstændigt enig: Inddragelse er forudsætningen for god sagsbehandling. Ikke kun fordi det gør sagsbehandlingen bedre for det enkelte barn, men også fordi det giver et signal til børnene om, at deres mening er vigtig. Derfor skal vi hele tiden arbejde på dels at sikre reel inddragelse og dels på at gøre det på den bedste måde for det enkelte barn.

På Børnerådets vegne vil jeg gerne takke alle de børn og unge, der har deltaget i undersøgelsen. I har fortalt os mange vigtige ting om en betydningsfuld del af jeres liv, og det er vi meget taknemmelige for. Der skal også lyde en stor tak til personalet i Statsforvaltningen, der har hjulpet os med kontakten til børnene og de unge. Sidst men ikke mindst vil jeg også sige mange tak til vores gruppe af eksperter, der har fulgt undersøgelsen fra start til slut. Tak for god sparring og kvalitative input.

Rigtig god læselyst.

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and a long horizontal stroke at the end.

PER LARSEN

Formand for Børnerådet

DE FYSISKE RAMMER

DET LIGNER IKKE
ET STED FOR BØRN

Når børn skal til børnesamtale eller i børnegruppe i Statsforvaltningen, kan det foregå flere forskellige steder i Danmark. For mange er det overvældende med de mange mennesker og den hektiske stemning, som ikke gør børnenes nervøsitet mindre. De efterlyser mere børnevenlige rammer og ting, man kan lave, mens man venter.

Der er stor forskel på, hvor meget børnene bemærker de fysiske rammer i Statsforvaltningen, og også på hvilket indtryk det efterlader hos dem. Nogle børn har slet ikke registreret, hvordan der ser ud, mens andre meget detaljeret kan gengive indtryk fra deres første gang i Statsforvaltningen. En af grundene til børnenes forskellige indtryk er, at Statsforvaltningens afdelinger er meget forskellige i indretning og udtryk. Nogle afdelinger er lyse, imødekommende og moderne, mens andre er lettere faldefærdige, kedelige og triste. Ofte hænger børnenes opmærksomhed på de fysiske rammer sammen med, hvordan standen er på den afdeling af Statsforvaltningen, som de besøger. Jo mere slidt den er, jo mere lægger børnene mærke til det.

ET REND AF MENNESKER

Det første, en del af børnene er opmærksomme på, når de kommer til en statsforvaltning, er stedets størrelse og det store, menneskefyldte venterum. Da Statsforvaltningen behandler andre sager end børnesager, fx sager om statsborgerskab, er der ofte også

mennesker med forskellige nationaliteter til stede i bygningen. Det fortæller 12-årige Oskar om:

”Jeg lagde mærke til, at der var mange folk derinde. Det var alle mulige. Mest sådan nogle, der ikke var fra Danmark. Jeg troede først, at der var så mange, som skulle ind til det her. Så blev de kaldt ind et andet sted, og så var der kun fire tilbage.”

Børnene sammenligner stemningen i venterummet med den stemning, der kan være i en lufthavn, på apoteket, i venterummet hos lægen eller på et sygehus. Det gælder også for 13-årige Olivia:

”Man skulle trække et nummer, og jeg tænkte bare, at det er sådan noget, man gør på et apotek eller sådan noget. Det er ikke noget, man burde behøve at gøre for at komme ind til en samtale. Så havde det været rarere, hvis man bare var kommet, og så sad man ude i et stille venteværelse, hvor der var en eller anden form for aktivitet for børn. Et tegnebord eller sådan noget, i stedet for at vi sad på sådan nogle hårde stole.”

STATSFORVALTNINGEN

Statsforvaltningen er en myndighed, som varetager en række opgaver på vegne af den danske stat, blandt andet sager om separation, skilsmisse og forældremyndighed. Ud over skilsmissesager behandler Statsforvaltningen blandt andet også sager om statsborgerskab, sager om EU-ophold og klagesager i psykiatrien.

Statsforvaltningen har hovedkontor i Aabenraa. Derudover er der afdelinger i Aarhus, Ringkøbing, Aalborg, Odense, Nykøbing Falster, Ringsted, København og i Rønne.

Størstedelen af Statsforvaltningens ansatte er jurister, kontoruddannede og socialrådgivere. Der er desuden ansat psykologer og medarbejdere i forskellige servicefunktioner.

Kilde: Statsforvaltningen

Olivia og hendes søster Wilma på 10 år husker også tydeligt de mange mennesker. Wilma fortæller, at der var en del støj, mens de ventede:

”Der var et kæmpe rum, hvor man skulle tjekke ind, fordi man havde fået en tid, og der var rigtigt, rigtigt mange mennesker. Der var meget larm, og så skulle vi sidde der i 10-15 minutter bare og vente i det der larmende rum med en masse mennesker.”

BØRNEVENLIGE OMGIVELSER

Børnene skal – som Wilma og Olivia beskriver det – registrere deres ankomst i receptionen og typisk vente nogen tid, inden de skal ind og tale med den børnesagkyndige. Mens børnene sidder i venterummet, er de fleste meget nervøse. Og da det ikke er alle Statsforvaltningens afdelinger, der har ting i rummene, som børnene kan underholde sig med, fordriver de gerne tiden med deres mobiltelefon. Eller som 13-årige Line med de ansøgningsformularer til voksne, som mange fortæller ligger i venterummet:

”Vi fik nogle papirer mig og min lillesøster, hvor det var meningen, at man kunne skrive en ansøgning, og så skrev vi bare for sjov og smed dem ud bagefter.”

Børnene har mange gode forslag til, hvad man kunne gøre, for at rummene blev lidt mere hyggelige. Gustav på 10 år fremhæver, at det måske ikke behøver være meget. Musik, nogle bøger til børn eller plakater på væggene kunne hurtigt gøre rummene mere børnevenlige:

”Det ville måske være lidt bedre, hvis der var lidt sjovere og ting og sager til pynt i værelset. Der var bare en hvid væg og en gang og skriveborde og stole. Det måtte godt være lidt mere børnevenligt. Det er jo børn, der skal tale.”

Gustav husker selv et lægebesøg, hvor et maleri gjorde stort indtryk på ham. Det, mener han, også børn, der kommer i Statsforvaltningen, ville sætte pris på:

”Jeg kan huske, at jeg var et sted på et tidspunkt. Det var nogle rigtig gode malere, der havde malet en skov på væggen. Med ugler og eger. Det var et sted, hvor der var børn, der skulle have tjekket astma, tror jeg. Hvis man gjorde sådan i Statsforvaltningen, så synes børnene måske, at der er mere hyggeligt eller mere sjovt at være, hvis der er noget, som interesserer dem i deres alder.”

For 9-årige Vega, der skulle i børnegruppe, var venterummet så utiltalende – blandt andet på grund af de mange mennesker – at hun valgte at vente ude på gangen sammen med sin far. Her opdagede hun, at den afdeling af Statsforvaltningen, hun besøgte, ikke var indrettet på børns præmisser:

”Der er en trappe, som man ikke må sidde på. Jeg ved ikke hvorfor, men den er dejlig at sidde på,” fortæller hun undrende.

Vigga på 10 år har omvendt oplevet et venteværelse, der netop var indrettet i børnehøjde med små borde og stole. De børn, der oplever, at Statsforvaltningen er hyggelig, er også langt hen ad vejen dem, der bider mærke i børnevenlige omgivelser. Som Ronja på 9 år, der peger på, at venteværelset adskiller sig fra det hos lægen:

”Der var hyggeligt, fordi man kunne lege med Lego og sådan noget. Og så var det ikke så småt, som det plejer at være hos en læge eller sådan noget.”

Børnene har mange forklaringer på, hvorfor omgivelserne ikke nødvendigvis er de mest børnevenlige. Magnus på 12 år mener slet og ret, at det er fordi,

de er ligeglade i Statsforvaltningen.

Den jævnaldrende Andrea tror egentlig godt, at de vil gøre noget særligt for børnene. Hun tænker, at det handler om prioriteringer:

”Jeg tror bare, at de ikke har så mange penge til det. Altså, det kan godt være, at de har pengene, men at de hellere vil bruge dem på noget vigtigere. Som computere til de der kontormennesker.”

DE BØRNESAGKYNDIGES MODTAGELSE AF BARNET

Når børnene møder de børnesagkyndige første gang i venteværelset, bliver langt de fleste positivt overraskede. Mange har gjort sig en masse – ofte negative – forestillinger om, hvad der skal ske, og derfor er det en stor lettelse for dem, at mødet med de børnesagkyndige som oftest er positivt. Børnene beskriver langt hen ad vejen de børnesagkyndige som søde, venlige og imødekommende. Olivia på 13, som lidt atypisk var til børnesamtale sammen med sin søster, synes, at selve mødet stod i kontrast til den meget hektiske ventetid:

”Det var godt, at hun kom ud og tog imod os og sagde: ’Hej, velkommen hertil. Jeg hedder det og det og det. Er I klar på det, vi skal tale om nu?’ Hun spurgte ind til, om vi var klar, og hun prøvede at finde ud af, hvilke typer vi var, før hun startede. Det, synes jeg, var meget rart.”

8-årige Jonatan beskriver også de børnesagkyndige i den børnegruppe, han gik i, som venlige og interesserede, da han mødte dem første gang:

”De sagde: ’Velkommen og kom bare ind.’ Og så da vi var oppe i lokalet, der sagde de: ’Jeg hedder Maria, og jeg hedder Nanna. Nu er det tid til at lave

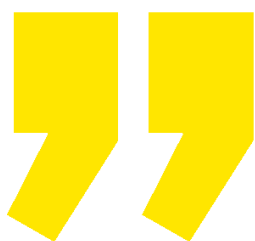
en lillebitte runde, hvor vi siger, hvad vi hedder, og hvor mange år vi er. Og om vi har nogle søskende og om vores kæledyr.”

Mødet med den børnesagkyndige kan dog også være lidt grænseoverskridende, som Augusta på 12 år siger:

”Altså at tage med en fremmed dame op i en elevator og skulle op i et helt andet rum, når man er 10 år. Det er alligevel ikke så rart.”

For flere af børnene er det svært at skulle åbne sig over for en, man ikke har mødt før. Det fortæller den 16-årige Joanna om:

”Først tænkte jeg lidt, at jeg ikke rigtig vidste, hvad jeg skulle sige, fordi det var svært at sidde og snakke om det med en helt fremmed og skulle sidde der alene. Så først tænkte jeg, at det ville blive lidt mærkeligt, men så tænkte jeg, at det var fint nok.” ■

Man skulle trække et nummer, og jeg tænkte bare, at det er sådan noget, man gør på et apotek eller sådan noget. Det er ikke noget, man burde behøve at gøre for at komme ind til en samtale.

OLIVIA 13 ÅR

Det er vigtigt for børnene og de unge, at:

- **venteområderne er børnevenlige**
- **der er legeting, farveblyanter, tegneserier, bøger eller andre ting, man kan bruge til at fordrive ventetiden med**
- **der er farver på væggene, tæpper på gulvene og andre ting, der gør lokalerne hyggelige. Både i venterummet og i de rum, hvor børnesamtalerne og børne-grupperne foregår**
- **de bliver modtaget venligt af den sagsbehandler, der skal tale med dem.**

BØRNERÅDET MENER

– OM DE FYSISKE RAMMER

Som børnene i Børnerådets undersøgelse peger på, er der meget stor forskel på, hvordan der ser ud i de enkelte afdelinger af Statsforvaltningen. Nogle steder er der både hyggeligt og moderne, mens der andre steder er trist og nedslidt. Og netop udseendet har stor betydning for, hvor børnevenlige de enkelte afdelinger bliver opfattet af børnene. De steder, hvor rammerne er børnevenlige og imødekommende, er indretningen ikke rigtigt noget, der optager børnene. Omvendt fylder de fysiske rammer mere hos de børn, der husker deres afdeling af Statsforvaltningen som trist, kedelig eller hektisk. De børn, der lægger mærke til de fysiske rammer, peger med få undtagelser på, at stedet er indrettet på voksnes præmisser uden hensyntagen til, at der kommer rigtigt mange nervøse børn, der kan have god gavn af hyggelige omgivelser og ting, de kan fordrive tiden med, mens de venter.

EN BEDRE VENTETID

Flere børn bemærker, at venteværelserne i Statsforvaltningen er et mylder af mennesker med mange forskellige nationaliteter. De sammenligner venteværelset med afgangshallen i en lufthavn eller med et venteværelse hos lægen eller tandlægen. Når rammerne for ventetiden er hektisk og uimødekommende, bliver den nervøsitet og usikkerhed, som langt de fleste børn møder op med, kun forstærket.

Selvom der er tradition for, at børnesamtaler og børnegrupper bliver afholdt i Statsforvaltningen, mener Børnerådet, det er relevant at spørge, om man med fordel kunne flytte nogle af aktiviteterne ud af huset? Mange børn føler sig mere trygge i vante eller hjemlige omgivelser, og

derfor kunne man interessere sig for, hvor børnene selv ville foretrække at komme til børnesamtale eller i børnegruppe. Fx kunne samtaler afholdes i børnenes hjem eller i Børnehusene, hvor der netop er både ekspertise og indretning, som tager udgangspunkt i børns behov.

Hvis man vælger at holde fast i, at børneaktiviteterne skal afholdes i Statsforvaltningen, mener Børnerådet, at børnene bør have deres eget venteværelse, hvor de er skærmet fra det øvrige liv i Statsforvaltningen. Her bør der være børnevenligt indrettet med hyggelige møbler, farver eller malerier på væggene, legetøj til børn i alle aldre samt læsestof og tegnegrej. Alle børn bør desuden mødes af en voksen, der tager imod dem og tilbyder dem aktiviteter i ventetiden.

HVOR FOREGÅR DET?

Visheden om, hvad man skal, og hvor man skal hen, kan for mange være rart og beroligende. Derfor mener Børnerådet også, at det er vigtigt, at børnene bliver grundigt informeret om, hvor deres børnesamtale eller børnegruppen skal afholdes. Den information kan børnene eksempelvis få på et indledende møde med den børnesagkyndige, og det ville være en god ide, hvis der var fotos eller små videoer af stedet – enten i en folder, som den børnesagkyndige har med, eller på Statsforvaltningens hjemmeside. Det er dog vigtigt, at de billeder, børnene ser, også er taget på den afdeling, de skal besøge, så det giver dem et reelt indtryk af afdelingen. ■

”

Det ville måske være lidt bedre, hvis der var lidt sjovere og ting og sager til pynt i værelset. Der var bare en hvid væg og en gang og skriveborde og stole. Det måtte godt være lidt mere børnevenligt. Det er jo børn, der skal tale.

GUSTAV 10 ÅR

Så havde det været rarere, hvis man bare var kommet, og så sad man ude i et stille venteværelse, hvor der var en eller anden form for aktivitet for børn. Et tegnebord eller sådan noget, i stedet for at vi sad på sådan nogle hårde stole.

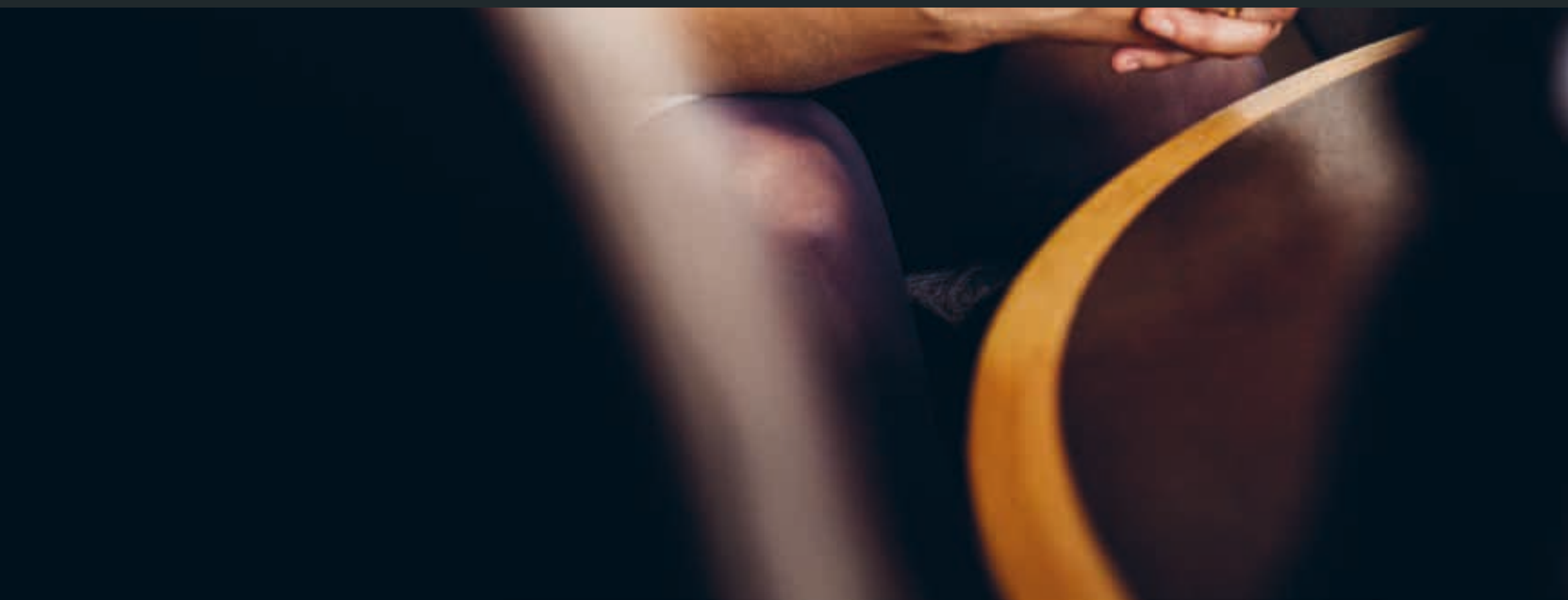
OLIVIA 13 ÅR

BØRNESAMTALEN

**SÅDAN BAGEFTER, DER
FALDT DER LIGE NOGLE
STEN FRA HJERTET**

Oprigtig interesse, god tid og tillid er nogle af de ting, der er vigtige for børn, der skal til en børnesamtale i Statsforvaltningen. Størstedelen af børnene synes, det har været rart at være til samtalen, selvom de ofte er i tvivl om, hvad formålet er, og hvad der bliver fortalt videre til forældrene.

For langt de fleste af de børn, der skal til en børnesamtale, er det en fremmed, de skal møde. Nogle børn ved på forhånd, hvem den børnesagkyndige er, fx fordi de har mødt hinanden i en børnegruppe, men for størstedelen er det en fremmed, de skal sætte sig ned med og fortælle personlige ting. Det er der mange, som synes, er meget mærkeligt. Som 12-årige Augusta siger:

”Jamen, jeg ville godt have kendt hende, før hun spurgte mig om alle de her ting.”

For de to søskende Olivia på 13 år og Wilma på 10 er det vigtigt, at der bliver opbygget en tillid til den børnesagkyndige, og den kommer ikke bare på fem minutter. Samtidig kan det være svært at gennemskue, om tillidsrelationen holder – netop fordi mødet er så kort – som Olivia fortæller:

”Jeg var så lille, at jeg ikke rigtigt vidste, om det her tillid det kunne holde. Om jeg bare kunne åbne mig op og sige alt, hvad der lige faldt mig ind, eller om jeg skulle holde noget af det inde. Jeg var meget bange for at såre mine forældre.”

Olivia peger på et dilemma, der går igen for mange skilsmissebørn. De føler, de udleverer deres familier, men samtidig

ved de også godt, at de skal sige, hvordan de har det med deres familie. 16-årige Joanna har selv oplevet at have blandede følelser i forhold til samtalen:

”På en måde havde jeg det lidt dårligt, men på en anden måde var jeg også lidt glad. Jeg følte lidt, at jeg havde siddet og udleveret min far, men jeg vidste jo også, at det var det, der var det rigtige. Fordi jeg havde ikke sagt noget, der var forkert eller løgn. Jeg havde bare sagt det, som det var. Men omvendt havde jeg det også godt, fordi jeg syntes, det havde været en god oplevelse.”

14-årige Martha kan også godt forestille sig, at det kan være svært at skulle tale om sin familie – særligt for de yngre børn:

”Hvis man ikke er særligt gammel, sådan 9 eller 10 år, så er det ikke sikkert, at man har lyst til at sige sandheden. Man kan jo risikere, at det kan gøre ens forældre kede af det. Og det er der ikke nogen børn i den alder, der har lyst til.”

Når samtalen er overstået, er det for de fleste børn alligevel en stor lettelse. Det gælder også for Martha, der fortæller, at det altid er meget følsomt for hende, når hun taler om sin familie.

”Lige efter samtalen græd jeg, fordi jeg begyndte at græde derinde. Men sådan

bagefter, der var det meget sådan... Der faldt lige nogle sten fra hjertet. Jeg fik åbnet op om, hvordan min far egentlig var og har været.”

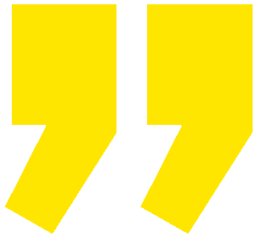
HVAD GÅR VIDERE?

Inden selve samtalen går i gang, har mange af børnene haft en oplevelse af, at den børnesagkyndige har været god til at rammesætte samtalen og forklare dem, hvordan det, der bliver sagt, vil blive brugt.

Flere af børnene har også fået at vide, at den børnesagkyndige har underrettingspligt. Den information husker Gustav på 10 år, at han fik:

”Hun sagde, at hun kun ville fortælle det til mine forældre, som jeg sagde, at hun måtte. Og så sagde hun, at hun selvfølgelig også ville fortælle noget, der var rigtigt vigtigt, som hvis jeg fx sagde, at jeg var blevet slået. Så blev hun nødt til at sige det videre. Hun havde skrevet alt det, jeg sagde, ned, og så læste hun det op til sidst. Så sagde jeg ja til, hvad for noget jeg gerne ville fortælle.”

En stor gruppe af børnene fortæller – som Gustav – at den børnesagkyndige har forklaret dem, at det kun er det i samtalen, de i fællesskab bliver enige om, der bliver fortalt videre til forældrene.

Det var meget sådan 'Okay, så gør vi det. Og så det. Og det. Hej-hej!'. Så tænkte jeg bare, at det føltes som om, at han ikke gad at tale med os.

WILMA 10 ÅR

BØRNESAMTALEN

Når voksne skal skilles, har de ifølge forældreansvarsloven ansvar for sammen at aftale rammerne for deres børn i forhold til bopæl og samvær. For nogle forældre kan det være for svært at nå frem til enighed, og derfor ender ca. 25.000 sager inden for forældreansvarslovens område hvert år i Statsforvaltningen.

For at Statsforvaltningen kan finde frem til den rette løsning, er det vigtigt at belyse, hvordan situationen ser ud fra barnets perspektiv. Det kan Statsforvaltningen gøre på forskellige måder – fx ved at afholde en børnesamtale.

Det er Statsforvaltningen, der beslutter, om der skal afholdes en børnesamtale. Statsforvaltningen kan vælge at finde frem til barnets perspektiv på andre måder end gennem en samtale, hvis de vurderer, at det er til barnets bedste. Det kan de vælge at gøre af flere årsager, fx på grund af barnets lave alder eller manglende modenhed, eller hvis sagen er særligt kompliceret og derfor kræver udtalelse fra andre, som har relevant viden om barnet, fx skolen eller daginstitutionen.

I 2014 blev der afholdt 2.122 børnesamtaler.

Kilde: Statsforvaltningen

Med undtagelse af hvis børnene fortæller om overgreb. Men det er ikke alle børn, der har følt sig sikre på, hvad der bliver refereret til deres forældre. Og så er der børn, der er usikre på, hvilken betydning det, de siger, får i forhold til den endelige afgørelse. Det gælder for eksempel for Sofie på 9 år:

"Jeg tror vist, at han spurgte, om jeg synes, at det var for lang tid, vi skulle være ovre ved min far. Og så tror jeg vist, at han skulle skrive det ned, og så skulle han fortælle det til nogen andre. Hvis jeg sagde, at det var for lang tid, så ville de vist lave det om."

Jeppe på 13 år oplevede ikke, at det han sagde til samtalen blev mellem ham og den børnesagkyndige. Han har derfor en anbefaling til, hvordan man kan sikre fortroligheden:

"Jeg har før været inde og snakke med kommunen om, hvordan jeg havde det og sådan. Der skriver de også alt ned, og så var der nogle ting, jeg valgte fra bagefter, som ikke blev sagt videre. Det var en rigtig god måde at gøre det på."

Andre har en oplevelse af, at de er blevet lovet fortrolighed, hvilket så har vist sig ikke at være tilfældet – som fx Olivia:

"Hun havde sagt, at der slet ikke var noget, der ville gå videre. Så skulle hun måske hellere have sagt: 'I skal være forberedte på, at det kan være, at jeg bruger nogle af tingene, og at jeg ikke siger det med jeres ord men med mine egne ord, sådan så I kan få det bedste ud af det.' I stedet for bare at sige, at det hele bliver holdt anonymt."

Theodor på 13 år husker ikke, at han og den børnesagkyndige blev enige om, hvad der skulle fortælles videre til hans forældre. Til gengæld havde han en oplevelse af, at alt, hvad han sagde,

kunne blive brugt imod ham, hvilket gjorde ham utilpas og nervøs:

"Der var mange gange, hvor de sagde: 'Det bliver måske sagt.' Det fik de sagt ret mange gange, så jeg begyndte at blive mere og mere nervøs. Fordi de nærmest sådan... Ja, de truede med at sige det til min far. Jeg fik flere gange at vide, at det blev skrevet ned og sagt videre. Og så blev det måske ikke sagt videre, hvis det ikke var så slemt. Men meget af det blev sagt videre."

KONTAKTEN MED DEN BØRNESAGKYNDIGE

Når børnene fortæller om den børnesagkyndige, er de fleste enige i, at han eller hun var sød og imødekommende – blandt andet fordi den børnesagkyndige virkede oprigtigt interesseret i dem. 13-årige Olivia fortæller, hvorfor hun synes, at samtalen var hyggelig:

"Jeg tror, det var det med, at hun spurgte så meget ind til det personlige. Om hvad man kunne lide, hvad man skulle, hvad man så frem til og sådan noget. I stedet for at det mere bare var, at det hele skulle handle om det samme."

Elias på 11 år fremhæver, at den børnesagkyndige var god til at fortælle, så børn kunne forstå det, og også Joanna på 16 år havde en god oplevelse. Hun følte på intet tidspunkt, at der var et pres på hende i forhold til hendes svar:

"Tit kan jeg godt føle, hvis jeg har været til andre samtaler, at de overtog samtalen, og så sagde de lidt, hvad jeg skulle sige. Men jeg følte, at han var meget spørgende. Selvfølgelig spurgte han mig om ting, men det var ikke sådan, at jeg følte mig tvunget til at svare ja eller nej."

Et fåtal af børnene i undersøgelsen har haft mindre gode eller direkte dårlige oplevelser med den børnesagkyndige. De

to søskende Wilma og Olivia har været til to børnesamtaler. Den sidste samtale syntes de var god, men den første gang oplevede de, at samtalen blev hastet igennem. Det fortæller Wilma om:

”Det var meget sådan 'Okay, så gør vi det. Og så det. Og det. Hej-hej!'. Så tænkte jeg bare, at det føltes som om, at han ikke gad at tale med os. Det virkede ikke rigtigt som om, at han var der. Det virkede som om, at han spurgte ind til os og lod som om, at han lyttede til os, men i virkeligheden havde han bare fundet en løsning.”

Også 13-årige Jeppe oplevede, at den børnesagkyndige ikke tog ham seriøst. Han følte, den børnesagkyndige var ligeglad med Jeppe's mening, fordi han allerede havde en forestilling om, hvordan tingene skulle være. Derfor synes Jeppe, det var en dårlig oplevelse at være til samtalen. Desuden synes han, at den børnesagkyndige stillede spørgsmål, der ikke gav mening, og som han fandt upassende:

”Han stillede sådan nogle mærkelige spørgsmål. Sådan noget man bare ikke spørger om. Han spurgte, om jeg ikke syntes, min lillebror var irriterende, og så tænkte jeg bare, det kommer ikke ham ved, om jeg synes, min lillebror er irriterende.”

På trods af at samtalen ikke var rar for Jeppe, fortalte han alligevel den børnesagkyndige, hvordan han gerne vil have, at samværet med hans far skal være. Og det blev modtaget ret dårligt:

”Jeg ønskede egentlig ikke at have sådan en fast aftale om at komme derop hver anden weekend. Jeg ville bare gerne tage derop, når jeg sådan havde lyst. At jeg bare tog derop en gang imellem. Men det var han meget flabet omkring. Han

sagde, at sådan kunne man så slet ikke gøre, og at det var en dårlig ide, som ikke kunne komme til at ske.”

ANTAL OG LÆNGDE

Der er ikke en fast tidsgrænse på, hvor længe en børnesamtale varer – det afhænger ofte af, hvor meget barnet vil fortælle. De få, der har haft en mindre god oplevelse, mener, at samtalen bestemt ikke skulle vare længere. De fleste af de børn, der har haft en god oplevelse til samtalen, synes, at længden har været passende. Nogle enkelte af børnene kunne endda godt have brugt mere tid, blandt andre 10-årige Wilma:

”Den måtte gerne have været lidt længere, så man havde mere tid til at tænke spørgsmålene igennem. Vi var jo ikke så gamle, så der var nogle af ordene, hvor man lige skulle tænke over, hvad det egentlig betød, men hvor de gik hurtigt videre til næste spørgsmål.”

De fleste børn bliver tilbudt en enkelt samtale, og det, synes de, er ganske fint. Men også her er der nogle stykker, der efterlyser en samtale mere. Det gælder blandt andre de to piger Joanna og Olivia. De har begge været igennem et skilsmisseforløb, der strakte sig over flere år, og Olivia fortæller sammen med sin søster Wilma, at hun gerne ville have talt med Statsforvaltningen igen:

”Jeg kunne godt have brugt en samtale til, efter sagen var blevet lukket. Ligesom for at blive spurgt: 'Hvordan har du det?' For at få sat en ende på det, for det synes jeg ikke rigtigt, at jeg har fået gjort. Jeg kunne godt have brugt, at jeg lige var kommet ind og havde snakket en time med hende, vi talte med. Bare lige for at få talt det hele igennem en gang til.” ■

FORÆLDRE-ANSVARSLØVEN § 34

Barnet skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv.

”

Jeg har før været inde og snakke med kommunen, om hvordan jeg havde det og sådan. Der skriver de også alt ned, og så var der nogle ting, jeg valgte fra bagefter, som ikke blev sagt videre. Det var en rigtig god måde at gøre det på.

JEPPE 13 ÅR

Det er vigtigt for børnene og de unge, at:

- den børnesagkyndige er imødekommende, venlig og forstående
- den børnesagkyndige bruger tid på at lære børnene at kende, fx ved at spørge til hobbyer, kæledyr eller lignende
- der er helt klare rammer for, hvad der bliver sagt videre, og hvad der er fortroligt
- den børnesagkyndige holder, hvad der bliver lovet – særligt i forhold til fortrolighed
- børnene føler sig trygge i de omgivelser, samtalen foregår i
- børnene oplever, at de bliver taget seriøst
- børnene kender den børnesagkyndige i forvejen
- der er mulighed for mere end én samtale med den børnesagkyndige.

BØRNERÅDET MENER – OM BØRNESAMTALEN

For Statsforvaltningen er det primære formål med en børnesamtale at finde ud af, hvordan skilsmissen ser ud i et børneperspektiv. Men for mange børn opleves børnesamtalen også som et terapeutisk rum, hvor de kan få lov at tale fortroligt om de følelser og tanker, de har i forhold til skilsmissen. Og selvom det for mange børn kan være grænseoverskridende og svært at tale om, er det alligevel også for de fleste noget, de sætter stor pris på at få lov til.

Børnene i Børnerådets undersøgelse har mange rosende ord at sige om børnesamtalen og de børnesagkyndige, der gennemfører den. Men der er også kritikpunkter og områder, hvor Statsforvaltningen kan arbejde for at sikre, at oplevelsen bliver så god for børnene som muligt. Både i forhold til rammerne omkring samtalen, men også i forhold til den fortrolighed, som børnene bliver lovet af den børnesagkyndige, og de tanker som barnet gør sig om samtalen efterfølgende.

FLEKSIBLE SAMTALEFORLØB

Noget af det, som børnene peger på, er, at det kan være svært at skulle åbne sig for en fremmed. Mange af børnene fortæller, at tilliden til den voksne er uhyre vigtig for samtaleforløbet og en forudsætning for, at børnene har lyst til at fortælle om deres inderste følelser og tanker. Og den tillid opstår ikke ved et enkelt møde. Børnerådet mener, det er urimeligt at forvente, at børn ved blot én samtale skal vise en voksen, de aldrig har mødt, den tillid. Derfor mener Børnerådet, at alle børn bør tilbydes flere samtaler – eller fleksible forløb – med en børnesagkyndig undervejs i

et skilsmisseforløb. Fleksible samtaleforløb forudsætter tildeling af ressourcer til Statsforvaltningen, blandt andet for at sikre at samtalerne foregår med korte intervaller, så sagen ikke forsinkes.

Optimalt set burde alle samtaleforløb tilrettelægges med udgangspunkt i det enkelte barn. Der er stor forskel på børns behov afhængigt af deres situation og alder. Nogle børn kan have behov for fire samtaler, mens andre gerne vil nøjes med én. Derudover kan børnenes situation i skilsmisseforløbet forandre sig – fx vil nogle opleve nye konflikter undervejs, og det skal Statsforvaltningen kunne håndtere. Som minimum bør alle børn tilbydes tre samtaler, sådan at der både er tid til at lære den børnesagkyndige at kende og afklare barnets behov, tid til at fremdrage barnets perspektiv og tid til at tale med barnet om afgørelsen og de tanker og uklårheder, der kan være i den forbindelse.

SAMTALE ELLER AFKLARING?

Vi ved både fra de børn, der har været i børnegrupper, og fra de børn, der har været til en børnesamtale, at det har været en stor hjælp for dem at få lov at sætte ord på deres følelser. Selvom mange af børnene har været af den opfattelse, at det ikke har været nødvendigt for dem at tale om deres forældres skilsmisse, har det vist sig alligevel at være rart og befriende.

Børn har behov for at sætte ord på deres følelser og spejle sig i andre. De har behov for, at der er voksne, der lytter til dem. Og de har behov for, at de kan tale fortroligt om de ting, der er svære for dem i forhold til skilsmissen. Derfor mener Børnerådet,

det er vigtigt, at de samtaler, man tilbyder børnene, ikke alene er afklarende – det vil sige et redskab hvor barnets perspektiv fremdrages. Samtalerne skal også fungere som rådgivningstilbud, hvor børnene kan få lov at tale fortroligt med en voksen. Samtidig skal samtalerne være med til at sikre, at der er blevet fulgt op på sagens afgørelse og de ting, den børnesagkyndige har talt med børnene om.

DEN BØRNESAGKYNDIGE

For stort set alle børnene i Børnerådets undersøgelse betyder det meget, hvordan den børnesagkyndige modtager børnene og er over for dem. Det er selvsagt vigtigt, at den børnesagkyndige er venlig og imødekommende, men det betyder også meget for børnene, at den børnesagkyndige interesserer sig for, hvem de er, og hvad de kan lide, og at der er tid til at tale om andet end skilsmissen.

For at sikre kontinuitet og for at sikre, at der etableres et tillidsrum til samtalen, mener Børnerådet, det er vigtigt, at det er den samme person, som gennemfører samtalerne. Samtidig er det vigtigt, at den enkelte børnesagkyndige har en høj faglighed og stor erfaring med at tale med børn i krisesituationer, og der bør løbende i Statsforvaltningen være fokus på efteruddannelse og opkvalificering.

Enkelte børn gør opmærksom på, at de, når de har fortalt om deres ønsker for fremtiden, har haft en oplevelse af, at det, de siger, ikke er blevet forstået, eller at deres ønsker er blevet negligeret. Uanset om børns ønsker er realistiske eller ej, mener Børnerådet, at de børnesagkyndige

i Statsforvaltningen må gøre alt for at anerkende børnene og imødekomme dem i deres ønsker

FORTROLIGHED

Der er stor forskel på, hvordan børnene i undersøgelsen opfatter begrebet fortrolighed – og også hvilken information de har fået om tavshedspligten af den børnesagkyndige. Børnerådet mener, det er vigtigt, at der i alle afdelinger af Statsforvaltningen foregår løbende faglige diskussioner af begrebet, og at der findes et fælles grundlag, som formidles til børnene, sådan at børnene ikke står med forskellige forståelser af, hvad fortrolighed og tavshedspligt er. Børnerådet mener i øvrigt, det er meget væsentligt, at den børnesagkyndige gør meget ud af at sætte sig ind i, hvad barnet forstår ved begrebet, sådan at den børnesagkyndige kan korrigere, hvis barnets forståelse ikke stemmer overens med den faglige praksis. Endvidere mener Børnerådet, det er vigtigt, at den børnesagkyndige er meget opmærksom på, at det kun er essensen af det, børnene siger, og ikke ordrette passager, der indgår i en overlevering til forældrene eller en afgørelse – med mindre barnet selv ønsker det anderledes.

Flere af børnene fortæller, at de er i tvivl om, hvad samtalen skal bruges til. Børnerådet mener, at det er helt afgørende, at børnene kender hensigten med samtalen og rammerne for den: Dels skal de selvfølgelig have information om underretningspligten, men de skal også have klare rammer for, hvad formålet med samtalen er. Derudover skal de forvisses

om, at det, de siger om deres forældre, på ingen måde vil blive brugt imod dem. Og så skal de forsikres om, at selvom deres udtalelser vil indgå i sagen, så er det op til ansvarlige voksne at træffe en afgørelse på baggrund af et helhedsbillede af familiens situation. ■

”

Hvis man ikke er særligt gammel, sådan 9 eller 10 år, så er det ikke sikkert, at man har lyst til at sige sandheden. Man kan jo risikere, at det kan gøre ens forældre kede af det. Og det er der ikke nogen børn i den alder, der har lyst til.

MARTHA 14 ÅR

BØRNEGRUPPERNE

**SÅ KAN MAN SNAKKE OM
DE TING, MAN HOLDER
INDE I SIG SELV**

For mange skilsmissebørn er det en stor lettelse at deltage i en børnegruppe. Her møder de andre børn, der har det som dem, og nye venskaber opstår. Og så får de mulighed for at fortælle om deres sorger uden at skulle bekymre sig om deres forældres følelser.

Hvis ens forældre skal skilles, og man er mellem 8 og 14 år, har man mulighed for at deltage i en børnegruppe i Statsforvaltningen. Her kan man møde andre børn i samme situation og dele oplevelser og erfaringer. Grupperne bliver ledet af børnesagkyndige, og formålet er at give børnene hjælp og støtte under skilsmissen.

Børnegrupperne mødes som regel en gang hver 14. dag, og for børnene betyder det meget, at det er et hyggeligt sted at komme. Udover at det er rart at møde andre i samme situation og også få nye venner, så fortæller en del børn begejstret om, at der er forplejning til møderne i form af snacks, boller, æbler og saftevand. Det kan umiddelbart virke som en lille ting, men for børnene betyder det, at stemningen bliver lidt mere afslappet, og så glider samtalen også lidt nemmere. Som 12-årige Andrea siger:

”Det er lidt nemmere at snakke om tingene på fuld mave.”

KENDER VI HINANDEN?

Børnegrupperne er sammensat, så aldersspredningen ikke er for stor blandt de op til ti børn, der kan deltage i hver gruppe. Mange af børnene kommer fra det samme nærområde, og derfor er

der også mulighed for, at de havner i en gruppe med nogen, de kender i forvejen. Der er delte holdninger til, om det er godt eller skidt. De fleste synes, at det er trygt, hvis der er nogen, de ved, hvem er. 7-årige Konrad er en af dem, der synes, det ville være rart at være sammen med et kendt ansigt:

”Da jeg kom til Statsforvaltningen første gang, så lagde jeg mærke til, at der var en, som jeg kendte fra min skole. Vi håbede, vi skulle være i samme gruppe, men det kom vi ikke, så det blev vi lidt kede af, altså meget meget lidt kede af.”

De børnesagkyndige er opmærksomme på, at der kan opstå problemer i forhold til fortrolighed, når man er i gruppe med en, man kender. Det dilemma fortæller Jonatan på 8 år, at de har talt om i hans gruppe:

”Det vi taler om i børnegruppen, det er hemmeligt. Jeg synes ikke, nogen skal vide, hvad jeg taler om. Men nu går mig og Thor jo i skole sammen, så vi fik lige at vide første dag, at vi ikke måtte fortælle nogen om, hvad der bliver sagt i børnegruppen. For så kan man godt blive rigtigt ked af det. Med mindre vi jo har fået lov til at sige det.”

Fortroligheden i gruppen er vigtig for de fleste af børnene. Også for 12-årige Andrea, der lægger vægt på, at hun kan tale om sine problemer med nogen, der

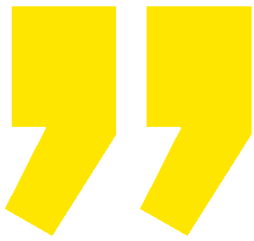
ikke kender hende og hendes situation: ”Man kender ikke rigtigt børnene i gruppen. Så de kender ikke nogen af ens venner, de kender ikke ens forældre, de kender ikke ens familie – de kan ikke fortælle om mine problemer. De kan ikke sige det til nogen, jeg kender.”

NOGEN, DER HAR DET SOM MIG

Børnene fortæller, at noget af det, der er godt ved børnegrupperne, er, at de kan se, at de ikke er alene med deres tanker og bekymringer. Flere fremhæver fx, at det er rart at se film, hvor der er børn, som fortæller om, hvordan deres familie har håndteret skilsmissen. 11-årige Alma synes, at filmene hjalp hende, og for Ella på 9 år var der en slående lighed mellem pigen på filmen og hendes egen situation, hvilket var rart for hende at se:

”Jeg synes, det var lidt underligt, fordi hende der pigen i filmen, hun var ni dage hjemme ved sin mor og fem dage hjemme ved sin far. Og det er også sådan, vi gør det. Så det er helt på samme måde.”

Mange af børnene fortæller, at det netop er i børnegruppen, det er gået op for dem, at der er andre, der har det som dem. Det oplever de ikke kun gennem filmene – som mange har set i deres børnegruppe – men også ved at tale med de andre børn. Det fortæller 11-årige

Jeg synes, jeg er blevet gladere. Fordi så har jeg ikke så travlt med at tænke på, at jeg skal holde den der hemmelighed nede – at jeg er ked af det.

MAGNUS 12 ÅR

BØRNEGRUPPER

Hvis man er mellem 8 og 14 år, har man mulighed for at deltage i en af de børnegrupper, som Statsforvaltningen tilbyder i hele landet. Børnegrupperne er for alle børn, hvis forældre skal skilles – og altså ikke kun for børn, hvis forældre har en sag i Statsforvaltningen.

Formålet med børnegrupperne er at hjælpe og støtte børnene, så de bliver bedre til at håndtere deres forældres skilsmisse. I grupperne har børnene mulighed for at tale med jævnaldrende børn og dele historier og erfaringer. Der er også tid til hygge og afslappet samvær. Børnegrupperne består af op til ti børn og ledes af erfarne børnesagkyndige rådgivere, som er vant til at tale med børn om svære emner.

Hver børnegruppe mødes i alt seks til otte gange med en uges eller 14 dages mellemrum. Hvert møde varer cirka halvanden time. Forud for opstart af en børnegruppe inviteres forældrene til et orienteringsmøde eller orienteres på anden måde om børnegruppens forløb.

Kilde: Statsforvaltningen

Alma om:

”Det er dejligt, at vi kan høre hinanden lidt om, hvordan vi har det hver især. Så kan man se, at der også er andre, der har det på samme måde som en selv.”

Det at kunne spejle sig i de andre og deres oplevelser er vigtigt for børnene. Også Anton på 8 år har haft god gavn af at være med i børnegruppen. Blandt andet fordi han fik en oplevelse af, at der faktisk var nogen, der havde det sværere end ham:

”Det føles lidt bedre, synes jeg. Så er det ikke kun mig, der skal have det sådan, som jeg har det. Der var en, der havde det meget, meget værre end mig.”

10-årige Vigga oplevede også som Anton, at de andre i gruppen havde det sværere end hende:

”Jeg lagde mærke til, at jeg egentlig ikke havde så mange problemer, fordi altså jeg var bare sådan ked af det, over at mine forældre var blevet skilt og ville gerne snakke ud om det. De andres forældre var sådan alkoholikere, og de havde problemer med at snakke med deres forældre. Det lagde jeg meget mærke til.”

FORTROLIGHED OG DE VOKSNE

Det har stor betydning for børnene, hvordan de voksne er over for dem, når de mødes i gruppen. En ting er, at de helst skal være søde, imødekommende, smilende og også meget gerne lidt sjove. Men det er også vigtigt for børnene, at de oplever, at de voksne viser et personligt engagement i børnene og spørger ind til andet end det, der handler om skilsmissen. Det fortæller 12-årige Andrea om:

”Det er dejligt, at de også snakker om sig selv. Og at man sådan på en måde

lærer hinanden lidt at kende. Og så er det rart, at de også spørger ind til, hvad vi laver i fritiden, og hvilken by vi bor i og sådan noget.”

For 12-årige Magnus betød det også noget, at den ene af de voksne selv havde oplevet at være skilsmissebarn. Det, synes han, gjorde ham til en bedre samtalepartner end den anden børnesagkyndige:

”Claus kunne fortælle om, hvordan det var, når man blev lidt ældre. Hvordan det er at være skilsmissebarn, for det var han også. Det var meget rart, fordi så kunne han også spørge ind til nogle ting som Winnie ikke kunne.”

Noget af det vigtigste for børnene er, at de oplever, at de har et fortroligt rum, hvor de kan sige, hvad de vil. 13-årige Line lægger fx vægt på, at de voksne inviterer til, at man er åbenhjertig ved at være imødekommende – så tør man sige alt muligt, som hun siger. For Magnus på 12 år er fortroligheden også vigtig:

”Man gemmer sådan lidt på tingene. Men i børnegruppen kan man få snakket ud om de ting, man ikke tør sige til sine forældre, fordi man ved, at de voksne ikke siger det videre.”

HJÆLPER DET?

Stort set alle børnene er enige i, at det har været en hjælp for dem at være med i en børnegruppe. Flere af børnene fortæller, at de har følt en stor lettelse ved at få lov at tale om tingene. Som 12-årige Magnus siger:

”Jeg synes, jeg er blevet gladere. Fordi så har jeg ikke så travlt med at tænke på, at jeg skal holde den der hemmelighed nede – at jeg er ked af det.”

Andrea på 12 år har oplevet, at børnegruppen har været et frirum, hvor

man kan få lov at vise, hvordan man i virkeligheden har det. Det har været en god hjælp for hende:

”Det er svært med skilsmisse, for der kan man ikke være ked af det på samme måde som mobning eller sådan noget. Fordi skilsmisse det er ikke rigtigt noget, man kan slippe væk fra. Og der er ikke rigtigt noget andet sted end skolen, hvor man kan slippe væk fra det der skilsmisse. Så jeg synes, det er en rigtig god ide at komme i børnegruppe. Det har i hvert fald hjulpet mig rigtig meget, fordi jeg ikke gav mig selv lov til at være ked af det.”

Flere af børnene har ikke talt om deres forældres skilsmisse, fordi det, der ikke bliver sagt højt, også er nemmere at håndtere. Strategien med at ’stikke hovedet i busken’ brugte Andrea også i en periode, og det resulterede faktisk i, at hun kunne blive helt i tvivl om, hvad hun følte. Det fik hun hjælp til i børnegruppen:

”Før jeg kom i børnegruppen, prøvede jeg ligesom at gemme mine problemer. Jeg gad ikke rigtigt tænke på dem. Jeg gemte dem lidt væk og gad ikke at vise, at jeg var ked af det. Og så vidste jeg faktisk ikke, om jeg var ked af det. Jeg gad ikke at tænke på skilsmisse, jeg gad ikke at tænke på problemer. Men det får man det bare værre af, fordi så lige pludselig så kommer det frem. Al den der sorg.”

Andrea fortæller, at hun i børnegruppen har lært, at det er meget bedre at tale om problemerne – på den måde kan hun nemmere bearbejde sine oplevelser.

For enkelte af børnene kan det være svært at se de længerevarende gavnlige effekter af møderne i gruppen. Sådan har 10-årige David det, men han

fortæller også, at han, når han har været i børnegruppen, har haft oplevelsen af, at det hjalp en smule:

”Jeg tror ikke, det har hjulpet mig så meget. Jeg tror bare, det har gjort mig gladere, mens jeg var der.”

DET SVÆRE VED AT VÆRE I BØRNEGRUPPE

Selvom børnene langt hen ad vejen synes, at det har været godt at være med i børnegrupperne, er der også indimellem ting, som kan være svære. Nogle af børnene fortæller, at det kan være hårdt at se, når andre bliver kede af det – hvilket godt kan ske. Det har Jonatan på 8 år oplevet, og det ønsker han ikke for andre:

”Den ene gang troede jeg, at Sally var ved at blive ked af det, da hun skulle tale om noget. Jeg håber ikke, de bliver kede af det. Når de skal snakke om, at deres mor og far er blevet skilt, og hvordan de så havde det, så er jeg bange for, at de bliver kede af det. Det kan jeg ikke lide.”

For nogle af børnene kan det også være svært at få børnegruppen passet ind i deres hverdag, så de samtidig kan gå til deres fritidsaktiviteter. Andre fortæller, at det kan være hårdt at finde overskud til også at lave lektier, når man har været i børnegruppe. Og så synes flere af børnene, at det kan være lidt irriterende at skulle køre langt for at være med i gruppen.

Børnene fortæller, at man kan tale om alt mellem himmel og jord til børnesamtalen. Nogle gange handler samtalerne om overbeskyttende forældre, nogle gange om pap- og stedforældre, nogle gange tegner børnene, og andre gange ser de film. Men fælles for de fleste børnegrupper er det,

at man får mulighed for at fortælle om, hvordan man har det med forældrenes skilsmisse. Og det med at skulle beskrive sine følelser og fortælle om sine problemer til andre er for en del helt nyt og også temmelig svært. For nogle hjælper det, når de kan få lov at tegne eller bruge andre metoder til at vise, hvordan de har det. Det har Katrine på 13 år prøvet i sin børnegruppe:

”Jeg synes, det er sådan lidt svært at beskrive sine følelser. Man skulle være en smiley og sådan og beskrive, hvordan man havde det og sådan.”

For mange børn har det været en overvindelse at skulle deltage i børnegruppen, men langt de fleste har alligevel oplevet, at det har været rigtigt godt at være med. Derfor er det vigtigt for dem, at andre børn, der også står over for at skulle vælge, om de vil være med i en børnegruppe, får at vide, at det er en god oplevelse. ■

I 2014 blev der afholdt 83 børnegrupper i Statsforvaltningen.

Kilde: Statsforvaltningens årsrapport 2014

Det er vigtigt for børnene og de unge, at:

- de voksne i børnegruppen er venlige, imødekommende og interesserede
- de kan stole på, at det, der bliver sagt i børnegruppen, er fortroligt
- de får mulighed for at møde andre børn, der også har erfaringer med skilsmisse
- de får hjælp til at få hul på snakken om, hvordan de har det, fx med billeder, film eller andre visuelle hjælpemidler
- der er forplejning undervejs i gruppen – det er med til at skabe en hyggelig og uformel stemning.

BØRNERÅDET MENER – OM BØRNEGRUPPERNE

Når børn oplever en skilsmisse på nært hold, er vi som samfund ikke altid gode nok til at tage hånd om deres bekymringer og spørgsmål. Og dem er der mange af – det hører vi igen og igen fra de børn, der har deltaget i Børnerådets undersøgelse.

Man kan sætte ind på mange fronter, hvis man vil imødekomme børnene og afbøde deres sorger og bekymringer. Der er ingen tvivl om, at de børn og unge, der været med i en børnegruppe i Statsforvaltningen, har haft virkelig stor glæde af det. Her får børnene mulighed for og redskaber til at sætte ord på deres følelser og tanker. Samtidig får de rum til at stille alle de spørgsmål, der bekymrer dem, og som de sjældent taler med andre om af frygt for at sære nogen eller fremstå forkert.

BØRNEGRUPPER TIL ALLE BØRN

De fleste børn, der står midt i en skilsmisse, kan have brug for og gavn af at spejle sig i andre, der har det på samme måde og dermed finde ud af, at de ikke er alene om sorgen og smerten. Her kan børnegrupperne være en hjælp, fordi børnene kan udveksle erfaringer i forhold til, hvordan de tackler de mange udfordringer, der er, når man er skilsmissebarn. De kan give hinanden gode råd, og de kan få redskaber og mestringsstrategier af de voksne og fra hinanden, som de kan gøre brug af, når de har det svært.

Desværre får alt for få børn tilbuddet om at være med i en børnegruppe – dels fordi de ikke opfylder alderskravene for at deltage i en gruppe, dels fordi der mangler ressourcer i Statsforvaltningen, og dels

fordi geografien forhindrer nem adgang til en gruppe. Børnerådet mener, at alle børn ideelt set bør tilbydes en børnegruppe i forbindelse med deres forældres skilsmisse. Og som minimum bør alle børn, der er i kontakt med Statsforvaltningen i forbindelse med en skilsmisse, have tilbuddet om at komme i børnegruppe.

Nogle børn synes, det er rart at mødes med andre i en børnegruppe, mens andre måske hellere vil tale med en voksen alene – enten som et supplement til børnegruppen eller som et alternativ. Børnerådet mener derfor, at Statsforvaltningens tilbud til skilsmisseramte børn i langt højere grad bør indrettes mere fleksibelt og med udgangspunkt i det enkelte barn. Det betyder fx også, at Statsforvaltningen – i de tilfælde hvor børnene efterspørger det – skal have mulighed for at tilbyde flere gruppemøder, individuelle samtaler eller andre aktiviteter indrettet efter det enkelte barns behov.

TILBUD DIREKTE TIL BØRN

Når børn bliver tilbudt at komme i en børnegruppe, går tilbuddet som oftest gennem forældrene. Det kan i nogle tilfælde betyde, at der er børn, der aldrig hører om tilbuddet, fordi deres forældre vurderer, at de ikke har behov for det. For andre kan det betyde, at deres forældre tager beslutningen om, at de skal deltage uden at spørge børnene først.

Uanset alder, bopæl eller ressourcer mener Børnerådet, at sagsbehandleren skal have særligt fokus på at sikre, at alle børn får tilbuddet personligt – enten af en børnesagkyndig medarbejder i

Statsforvaltningen eller gennem deres skole eller institution. Vi ved fra erfaringer i Norge, at børnene står i kø for at være med i børnegrupperne. Hvis alle børn fik tilbuddet i Danmark, og hvis vi som voksne i langt højere grad var i stand til at italesætte tilbuddene som noget positivt, vurderer Børnerådet, at det er meget sandsynligt, at også flere børn i Danmark ville deltage i en børnegruppe.

HJÆLP TIL DE YNGSTE

Det er Børnerådets opfattelse, at fagfolk omkring de yngste børn i børnehaver og vuggestuer ofte ved for lidt om, hvordan de hjælper børnene til at håndtere deres forældres skilsmisse.

Vi ved fra andre projekter med små børn, at man ved hjælp af nonverbale metoder, som fx foto, historiefortælling eller legetøj, kan få de yngste til at fortælle om deres verden, og om hvordan de har det. Disse metoder kunne man i Statsforvaltningen med god gavn lade sig inspirere af, så der fremover også er mulighed for at tilbyde de yngste børnegrupper, hvor de på deres måde kan få lov at sætte ord på deres følelser, oplevelser og behov.

DET, VI IKKE TALER OM

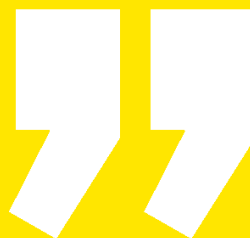
Det er de færreste skoler, institutioner og klubber, der har en strategi for, hvordan de håndterer børn, der står midt i en skilsmisse. Derfor oplever mange børn også, at omgivelserne undgår dem, og de føler i mange henseender, at de må 'pakke deres bekymringer væk'.

For at undgå berøringsangsten i forhold til børnene er det vigtigt, at familie, venner og

fagfolk i højere grad bliver klædt på til at håndtere skilsmisssituationen. Viden og oplysning er nøgleord, for hvis vi ved mere om, hvordan børn reagerer i kriser, kan vi også bedre møde dem der, hvor de er.

DE LOGISTISKE UDFORDRINGER

Når børnene fortæller om de udfordringer, der kan være ved at gå i en børnegruppe, så peger flere på logistikken. Mange fortæller, at det kan være irriterende med den lange transporttid, og så fortæller en del også, at det – netop på grund af den lange transport – kan være svært at have overskud til også at lave lektier eller gå til fritidsaktiviteter. Selvom Statsforvaltningen har ni afdelinger fordelt i Danmark, er der stadig alt for langt for mange børn til den nærmeste børnegruppe. Derfor mener Børnerådet, at der med fordel kunne være langt flere lokale tilbud til børn – fx på deres skoler – så de nemmere kunne komme til og fra grupperne, skole og fritidsaktiviteter. ■

Det er dejligt, at vi kan høre hinanden lidt om, hvordan vi har det hver især. Så kan man se, at der også er andre, der har det på samme måde som en selv.

ALMA 11 ÅR

STATSFORVALTNINGEN

5449 23.06.2015

INFORMATION OG INDDRAGELSE

**JEG SYNES, DET ER MEGET
VIGTIGT, AT ALLE KAN FÅ
LOV TIL AT SIGE DERES
MENING**

Mange af de børn, der går gennem en skilsmisse, mangler viden om, hvad der skal ske, og hvorfor de skal til møde i Statsforvaltningen. Og selvom det kan være svært at tale om forældrenes skilsmisse, er næsten alle børn enige i, at det er vigtigt at få lov at sige sin mening.

Når man står over for store forandringer i sit liv, har det for de fleste betydning, at man ved, hvad der skal ske. Sådan er det også for børnene i Børnerådets undersøgelse, der langt hen ad vejen er sparsomt informeret om, hvad de skal i Statsforvaltningen – uanset om de har været til børnesamtale eller i børnegruppe.

Mange af børnene fortæller, det ofte har været på et meget overfladisk niveau, at de har hørt om de forskellige tilbud fra Statsforvaltningen. Det gælder også for 10-årige Gustav, der har været til børnesamtale:

”Min mor havde fundet en hjemmeside på nettet. Den havde sådan noget med skilsmisse med mor og far. Og så fortalte hun også lidt om det med Statsforvaltningen.”

Også 8-årige Ronja har fået meget lidt information fra sin mor om, hvorfor hun skulle deltage i en børnegruppe, og hvad der skulle ske i gruppen:

”Det var min mor, der fortalte mig, at jeg skulle i en børnegruppe. Men hun fortalte ikke så meget om det. Hun sagde bare: ‘På torsdag skal du ind i børnegruppe’. Så sagde jeg: ‘Hvad handler det om?’ Og så sagde hun, at det handler om, når ens far og mor er skilt, og så snakker man om det.”

Flere af børnene i børnegruppe er blevet tilmeldt af deres forældre, uden at de selv er blevet spurgt, om det er noget, de har lyst til. Men 13-årige Katrine måtte selv bestemme, om det var noget, hun gerne ville prøve:

”Det var min mor, som fortalte mig om det. Hun sagde, at jeg skulle få bearbejdet det, fordi hun havde også oplevet noget, da hun var lille, og så skulle hun først til at bearbejde det, når hun blev voksen. Så hun sagde, at jeg i hvert fald skulle overveje det. Derfor gik jeg lidt og tænkte over det, og så sagde jeg, at jeg gerne ville prøve det. I hvert fald den første gang og se.”

UVISHED SKABER UTRYGHED

Når børnene ikke ved, hvad der skal ske, risikerer de at blive usikre og bekymrede. De gør sig forskellige forestillinger, fx om de voksne til samtalen og i børnegruppen, og mange af de børn, der skal i børnegruppe, forestiller sig, at det ikke nødvendigvis er særligt rart. Langt de fleste bliver dog positivt overraskede, og det viser sig, at det faktisk er rigtig hyggeligt at mødes med de andre. Sådan var det også for 11-årige Alma:

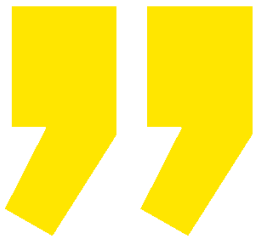
”Jeg troede bare, vi skulle sidde i et rum og sådan tale mere. Men første gang jeg kom herind, der var det lidt mere hyggeligt, end jeg havde regnet med.”

Stort set alle børnene fortæller, at de har været nervøse inden mødet i Statsforvaltningen. Nervøsiteten kan handle om forskellige ting, alt efter om børnene har været til samtale eller i gruppe. For de børn, der har været til børnesamtale, har nervøsiteten blandt andet handlet om, at de ikke har været klar over, hvad der skulle ske. Andre har været nervøse for at skulle møde en masse nye mennesker. Det gælder også for 11-årige Elias:

”Når du kommer derind, så er du nervøs og spændt. Der havde jeg sommerfugle i maven, fordi jeg vidste ikke, hvordan det ville være. Jeg vidste ikke, om der ville være nogle rare folk. Men når du så kommer ud igen, så er du sådan helt glad, fordi der skete jo ikke noget. Du snakkede jo bare.”

Joanna på 16 år, der er den ældste i en søskendeflok, var inden sin børnesamtale nervøs for at skulle fortælle om, hvordan hun oplevede sine forældres skilsmisse. Hun var nemlig bange for, at Statsforvaltningen ville sammenligne hendes og hendes søskendes historier:

”Det var lidt underligt. Det føltes som om, at man skulle ud i sådan noget eksamensagtigt noget. Jeg var lidt nervøs for, hvad jeg skulle sige. Det var jo ikke fordi, at vi havde øvet, hvad vi skulle sige. Vi har jo selvfølgelig alle sammen

Jeg synes, det er meget vigtigt, at alle kan få lov til at sige deres mening om deres forældre, hvis de har problemer med dem.

MARTHA 14 ÅR

forskellige synsvinkler på det, så jeg var bange for, at vi sagde nogle helt forskellige ting, og at de så tænkte, at det ikke gav nogen mening eller sådan noget. Men da jeg først var derinde, så var der overhovedet ikke nogen problemer.”

Som Joanna fortæller, kan samtalen føles lidt som en eksamen. Hun var også bekymret for, om hun nu svarede ’rigtigt’ på spørgsmålene:

”Først tænkte jeg meget over, at nu skulle jeg huske at sige dét, og så skal jeg huske at sige dét, men sådan var det jo ikke. Jeg skulle bare sige det, der faldt mig ind. Der var ikke noget med, at jeg skulle huske noget. Jeg skulle jo bare sige det, som det var.”

FORÆLDRE-ANSVARSLOVEN § 34 INDDRAGELSE AF BARNET

Barnet skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv.

Stk. 2. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.

RETTE TIL AT BLIVE INDDRAGET

Selvom det kan være svært – og også til tider hårdt – at være i børnegruppe eller til børnesamtale, er børnene generelt rigtig glad for, at de er blevet hørt og inddraget. Elias på 11 år, der har været til samtale, synes, at det har ændret noget, at han fik lov at sige sin mening – det gav ham en god fornemmelse i kroppen, som han siger.

Jeppes mener, det er vigtigt, at man inddrager børnene, og han ville selv blive ’pisse sur’, hvis han ikke var blevet spurgt om sin mening i en børnesamtale. Også 14-årige Martha synes, det er vigtigt, at børn får mulighed for at sige deres mening:

”Det er børnene, det handler om. Deres mening er faktisk ret vigtig.”

Flere af børnene fortæller, at det også er dilemmafyldt at tale med de børnesagkyndige i Statsforvaltningen. De fleste er urolige for, om det, de siger, kan have betydning for deres forældre, og de bekymrer sig for, hvad deres forældre tænker om det, de siger. Det bekymrer også Viktor på 7 år:

”Efter børnegruppen skete der det, at jeg holder lidt mere med min far. Men det er irriterende, fordi det bliver bare værre og værre, fordi så er det min mor, der synes, det er dumt, det jeg gør. Og hvis jeg holder med min mor, så synes min far, at det er rigtig dumt. Jeg er blevet blandet ind i noget, jeg ikke skulle, så nu kan jeg simpelthen ikke holde med mig selv.”

Selvom Martha synes, det var rigtig rart at få lov at sige sin mening, så er hun også inde på, at nogle børn måske bliver brugt taktisk af forældrene, sådan at den ene forælder får barnet til at sige noget, der ikke nødvendigvis er rigtig:

”Så føler børnene på en måde, at de er tvunget til det. Hvis nu den ene forælder måske gerne vil have børnene, så får de den anden forælder til at fremstå som en dårlig forælder.”

Martha fremhæver alligevel, at det er vigtigt, at man får lov at fortælle, hvordan man har det, uden at skulle tage hensyn til sine forældre. Det har hun i hvert fald været glad for:

”Jeg synes, det er meget vigtigt, at alle kan få lov til at sige deres mening om deres forældre, hvis de har problemer med dem. Den der med at man kan få lov at sige sin mening, uden at der ligger noget pres på en, om at man skal sige dét og dét om den anden forælder. Det er i hvert fald noget, der betyder meget for mig.”

Presset fra forældrene kan også af nogen opleves mere udtalt og subtilt. Det har Viktor oplevet, da han blev spurgt, om han kunne tænke sig en samtale alene med en børnesagkyndig:

”Jeg turde ikke at sige ja, for så kunne det være, at min mor troede, at det var fordi, at jeg skulle sige noget, som var løgn.”

Der er dog også børn, som ikke synes, de har fået sagt alt, hvad de ville til samtalen. Det gælder fx for Niels på 12 år. Han fortæller, at der efter samtalen blev ændret på samværet med hans far, så de gik fra at se hinanden to gange om måneden til en weekend om måneden. Hvis han selv kunne bestemme, ville han gerne være mere hos sin far, men det fik han ikke sagt til samtalen.

AFGØRELSEN

Selvom en afgørelse efter en børnesamtale ikke nødvendigvis skal afspejle børnenes ønsker, har de fleste af de børn,

Det er vigtigt for børnene og de unge, at:

- de er forberedte på, hvad der skal ske, og får forklaret, hvorfor de er i Statsforvaltningen
- de bliver involveret i beslutningen om, hvorvidt de skal deltage i enten børnegruppe eller børnesamtale
- de får lov til at sige deres mening i forhold til forældrenes skilsmisse og logistikken omkring samvær
- afgørelsen bliver formuleret i et sprog, der passer til børnene
- der er mulighed for at tale om afgørelsen med en fra Statsforvaltningen, så man forstår den ordentligt
- der er mulighed for mere end ét møde med Statsforvaltningen.

der har været til en samtale, en oplevelse af, at det, de siger, får betydning. De føler, at de bliver taget alvorligt, og at inddragelsen nytter. For det meste kan de også genkende det, de har sagt i den endelige afgørelse.

Selve afgørelsen om, hvordan samværet med forældrene skal være, er noget, som børnene venter på med spænding og uro. Som Viktor på 7 år fortæller:

”Der kommer snart en dommer, der bestemmer, hvor meget jeg skal være hjemme hos min mor og far. Jeg er meget spændt, fordi jeg håber, at jeg kommer lidt mere hjem til min far i hvert fald.”

Nogle af pigerne fortæller, at det kan være lidt svært at forstå afgørelsen, fx

hvis den bliver overleveret i et brev, som tit er skrevet i et ’voksensprog’. Olivia efterlyser derfor, at afgørelsen bliver skrevet både til børn og forældre i et sprog, der passer til dem:

”Jeg synes godt, at de kunne lave det sådan, at der var et brev til forældrene, og så et brev, der var skrevet kort og enkelt til børnene. Der skulle stå noget om, hvordan det her ville forløbe, og hvordan de forskellige ting skulle foregå, og hvor meget vi skulle være hos den enkelte. I stedet for at man får sådan et langt indviklet brev, hvor der står, at dét blev sagt, og dét blev sagt.”

Olivia mener, der passende kunne foregå en overlevering ved en ekstra samtale, hvor det bliver forklaret i

detaljer, hvordan tingene kommer til at foregå, og hvor man kan få styr på de spørgsmål, der måtte være. Hun oplevede nemlig selv at være lidt forvirret de første par gange efter afgørelsen:

”Jeg var meget sådan i starten: ’Nå, kommer min mor så og henter mig ved det ene sted, eller skal min far aflevere mig?’”

Olivia er ikke alene med at være lidt forvirret efter afgørelsen, og for mange skilsmissebørn er det da også vigtigt at få klarhed over det praktiske, fx i forhold til hvad tid på dagen de bliver hentet, hvilken forælder der henter og bringer hvorfra og hvortil osv. ■

BØRNERÅDET MENER

– OM INFORMATION OG INDDRAGELSE

Børn har ifølge forældreansvarslovens §34 ret til at blive inddraget i de beslutninger, der bliver truffet om forældremyndighed, bopæl og samvær. I praksis betyder det, at Statsforvaltningen har pligt til at belyse barnets synspunkter og perspektiver, fx gennem samtale med barnet, ved børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv.

Børnerådet vil gerne slå fast, at alle børn har ret til at blive hørt uanset deres alder. Derfor er det nødvendigt, at børnene bliver mødt med veluddannet og kompetent personale, der har mange pædagogiske redskaber i deres værkstøjskasse, som kan anvendes til børn i forskellige aldre og af varieret modenhed. Som loven præciserer, er det Statsforvaltningens opgave at afgøre, om en direkte inddragelse i form af en samtale kan være til mere skade end gavn for barnet. Enkelte børn i Børnerådets undersøgelse berører denne problematik, og det er selvfølgelig afgørende for inddragelsen, at den foregår på en måde, så barnet står styrket i sagsforløbet og ikke oplever, at konflikten optrappes på grund af udtalelserne.

Mange børn oplever et dilemma i forbindelse med deres inddragelse: På den ene side vil de meget gerne høres, og på den anden side er de kede af at 'udlevere' deres forældre og bekymrede for, hvordan deres udsagn bliver modtaget. Det er derfor vigtigt, at Statsforvaltningens personale er gode til at tage hånd om dette dilemma, sådan at inddragelse ikke bliver fravalgt på baggrund af børnenes bekymringer. Men det er også vigtigt, at personalet har øje

for at hjælpe børnene efterfølgende, så de ikke bliver yderligere klemmt i konflikten. Samtidig skal børnene kunne stole på, at det, de siger i et fortroligt rum, bliver mellem dem og den børnesagkyndige. Ingen børn må opleve, at det, de fortæller fortroligt, bliver overleveret ordret til deres forældre.

Inddragelse handler om muligheden for at få lov til at ytre sig i sin egen sag. Men inddragelse handler også om at være med til at bestemme, om man vil ytre sig. Flere børn i undersøgelsen fortæller, at det er blevet besluttet på deres vegne, at de skal deltage i en børnegruppe. Børnerådet mener ikke, man kan beslutte dette uden først at informere børnene grundigt om, hvad en børnegruppe er, men også dernæst at høre barnet, om det er noget, det har lyst til.

VIDEN OM, HVAD DER SKAL SKE

Selvom det for de fleste børn er en god oplevelse at være i børnegruppe eller til børnesamtale, er ventetiden fuld af bekymring. Fordi børnene over en bred kam ved meget lidt om, hvad der skal ske til samtalen eller i gruppen, gør de sig mange urovækkende forestillinger – som ofte viser sig at have været unødvendige.

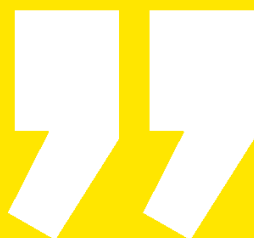
For at sikre, at børnene ikke bekymrer sig unødigt, og for at sikre, at børnene ved, hvad det er, de går ind til, er det vigtigt, at de bliver grundigt informeret om Statsforvaltningens tilbud. Selvom Statsforvaltningen både har materialer og en hjemmeside til børn, er det alligevel et fåtal, der fortæller, at de har brugt det eller er blevet informeret om, hvad

der skal ske. Derfor er det nødvendigt, at Statsforvaltningen arbejder målrettet for, at alle børn får den nødvendige viden om børnegrupper og børnesamtalen. Denne information kan forældrene ikke forventes at skulle stå for alene, da nogle forældre vil være i så svær en krise, at overskuddet til at informere børnene måske ikke er til stede.

En af grundene til, at Børnerådet anbefaler, at børnesamtalen foregår over flere gange – og også at barnet bliver tilbudt en forsamtale forud for et gruppeforløb – er netop, at det så bliver muligt for den børnesagkyndige at informere barnet direkte og grundigt om Statsforvaltningens tilbud og sikre sig, at barnet ved, hvad det skal deltage i. Børnene skal fx have klar besked i forhold til børnesamtalen, hvor flere har været i tvivl om formålet, og de voksne skal sikre sig, at barnet med udgangspunkt i alder og modenhed får information om, hvad der skal foregå. Nogle børn har forventet en form for afhøring, andre et fortroligt psykologisk rum. Denne afklaring er vigtig, så barnet ved, hvad det har at holde sig til. Eftersamtalen efter den egentlige børnesamtale skal ligeledes bruges til at sikre, at barnet for det første får den rette overlevering af afgørelsen. Men også til at sikre, at barnet ikke oplever at blive klemmt mellem sine forældre på grund af samtalens udfald.

Da omkring en tredjedel af alle børn på et tidspunkt står i en skilsmisse, bør man også interessere sig for, hvordan børn generelt bliver informeret om skilsmisser og Statsforvaltningens tilbud. Børnerådet

mener, det er nødvendigt, at den almene viden om skilsmisser og de følger, en skilsmisse kan have, bliver langt mere udbredt blandt både børn, forældre og fagfolk. Dette kan man blandt andet sikre sig ved, at Statsforvaltningen får til opgave at informere bredt om skilsmisse til skoler, men også mere fokuseret om de muligheder børn i skilsmisse har hos Statsforvaltningen. ■

Efter børnegruppen skete der det, at jeg holder lidt mere med min far. Men det er irriterende, fordi det bliver bare værre og værre, fordi så er det min mor, der synes, det er dumt, det jeg gør. Og hvis jeg holder med min mor, så synes min far, at det er rigtig dumt.

VIKTOR 7 ÅR

Først tænkte jeg meget over, at nu skulle jeg huske at sige dét, og så skal jeg huske at sige dét, men sådan var det jo ikke. Jeg skulle bare sige det, der faldt mig ind. Der var ikke noget med, at jeg skulle huske noget. Jeg skulle jo bare sige det, som det var.

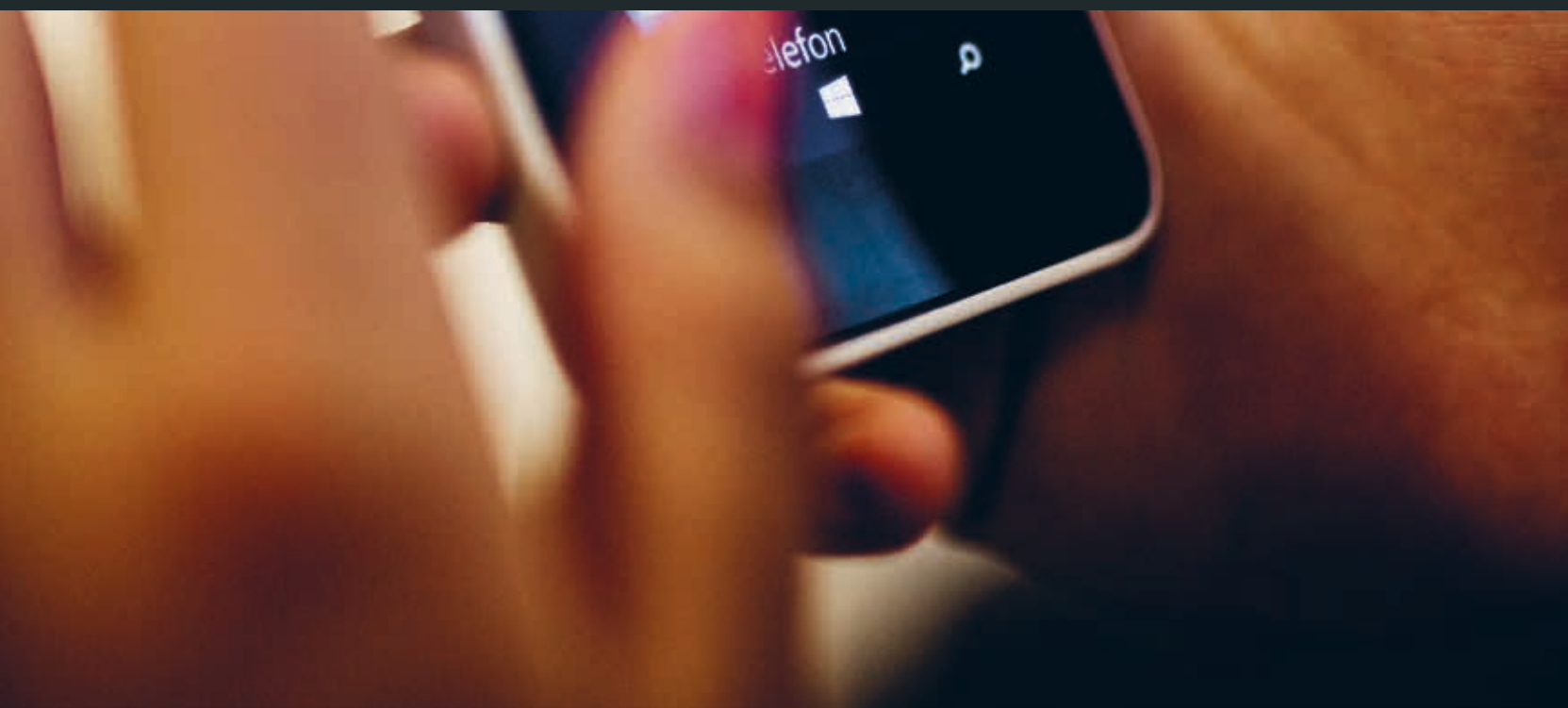
JOANNA 16 ÅR

HJÆLP OG STØTTE FRA STATSFORVALTNINGEN

**JEG TROR IKKE, JEG
TURDE RINGE OG
SNAKKE MED DEM**

Når en skilsmisssag ender i Statsforvaltningen, er der mulighed for at få forskellige former for hjælp og støtte som barn. Enkelte har gjort brug af blandt andet initiativretten og tilbuddet om en bisidder – men mange har aldrig hørt om de forskellige tilbud.

Statsforvaltningen har flere forskellige støtte- og hjælpeordninger til børn. Man kan blandt andet ringe til Statsforvaltningens skilsmissetelefon, man kan skrive til en brevkasse, og man kan besøge hjemmesiden 'Mor og far skal skilles'. Her kan man læse om de forskellige tilbud, Statsforvaltningen har, man kan se film om, hvordan en børnesamtale forløber, og man kan læse breve fra andre børn, der har haft en skilsmisse tæt inde på livet.

Det er meget få af børnene i Børnerådets undersøgelse, der giver udtryk for, at de kender til Statsforvaltningens hjemmesider og de materialer, man kan finde her. Enkelte fortæller, at de er blevet introduceret til det af en forælder, og 10-årige Wilma fortæller, at det godt kan føles lidt akavet:

"Min mor viste mig sådan en video. Så læste hun også en bog højt for mig, da vi lå inde i soveværelset. Jeg var lidt utryg ved det, fordi at selvom det var min mor, så var jeg stadig genert over det. Hvad nu hvis jeg lige pludselig kom til at sige noget dumt om skilsmisse. At jeg var ked af det over det, og at hun så ville blive sur. Det var jeg bange for."

Heller ikke brevkassen er der mange, som kender til. Og de, som har hørt om den, har ikke brugt den. 13-årige Jeppe er

en af dem, der har hørt om brevkassen. Han fortæller, hvorfor det ikke er faldet ham ind at bruge den:

"Der er en brevkasse, som man kan skrive til, men jeg har aldrig brugt den. For jeg har aldrig vidst, hvad den skulle bruges til."

På Statsforvaltningens hjemmeside til børn, kan man – hvis man leder godt – finde nummeret til Statsforvaltningens børnetelefon, som også officielt hedder 'Børnenes Skilsmissetelefon'. Den er bemandet af rådgivere, der kan vejlede børnene, hvis de fx vil gøre brug af deres initiativret. Der er ikke mange af børnene, som kender til muligheden for at ringe til Statsforvaltningen. Til gengæld har de fleste – som Villads på 11 år – hørt om den 'almindelige' Børnetelefon, som drives af Børns Vilkår. Den forveksler de som oftest med Statsforvaltningens telefon:

"Den kan man ringe til, hvis man har det dårligt med et eller andet. Hvis der er nogen, som mobber en henne i skolen, så kan man ringe til Børnetelefonen og sige, hvordan man har det. Og de kan give nogen gode råd til, hvordan man skal gå videre med det."

Som flere af de andre børn i undersøgelsen er inde på, fortæller Andrea på 12 år, at det kan være svært at gøre brug af de tilbud, der er om at tale med voksne

uden deres forældres vidende. Andrea kender ikke til Statsforvaltningens børnetelefon, men nu, hvor hun gør, har hun heller ikke i sinde at bruge den:

"Det ville være for svært på en eller anden måde. At snakke om sine forældre bag deres ryg. Det er jo ens forældre. Så er det meget lettere at snakke om alle mulige andre ting."

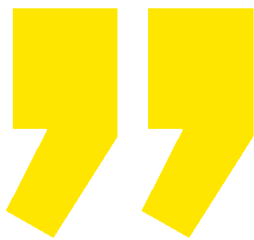
EN BISIDDER MED TIL SAMTALEN

Kun et fåtal af børnene har hørt om muligheden for at få en bisidder med til børnesamtalen. Nogle af børnene husker dog, at de har hørt om, at de godt må have en med, de kender. Hverken Olivia på 13 år eller hendes søster Wilma på 10 år genkender ordet bisidder. Men de mener bestemt, at de har fået at vide, at de kunne have en med til samtalen. Som

BARNETS INITIATIVRET

I 2014 blev der afholdt 79 møder i Statsforvaltningen som følge af, at et barn havde gjort brug af sin initiativret. I de første fem måneder af 2015 er der blevet afholdt 19 møder.

Kilde: Statsforvaltningen

De ringede, da jeg sad i bilen med min far på vej ind til børnegruppen, og han vidste det jo ikke. Så jeg sagde til dem, at det ikke passede så godt lige nu, og så fangede de mig dagen efter.

LINE 13 ÅR

Wilma forklarer:

”Vi fik at vide, inden vi skulle til den første samtale, tror jeg, at vi kunne få enten Charlotte eller Marion med – det er to, vi kender. Vi måtte jo ikke have vores mor og far med.”

Olivia og Wilma fravalgte dog at have en anden med, og Olivia forklarer hvorfor:

”Jeg tror, vi var meget sådan, at vi godt ville klare det her selv.”

Når børnene hører om muligheden for at have en bisidder med til samtalen, er de delte i forhold til, om de ville have takket ja eller nej. Flere har det som Olivia og Wilma; de vil gerne klare det selv. Andre forestiller sig, at det ville

være svært at skulle sidde med endnu en fremmed person. 14-årige Valdemar fremhæver, at det er vigtigt, at bisidderen er en, man har mødt før. Men omvendt skal man heller ikke være alt for tæt med personen, mener han:

”Det skal ikke være en, man har sådan et forhold til, som man har til familien. Det kunne være meget sjovt, at det kunne være en anden en, som man ikke kendte. Det kunne måske være, at man havde lidt tid, før man skulle snakke. Så man kunne komme ind på personen, så man havde det godt og trygt med dem.”

Selvom 16-årige Joanna ikke selv ville tage imod tilbuddet, kan hun godt se fordelene i at have én med til samtalen:

”Jeg ville ikke selv føle, at jeg havde brug for det. Men jeg tænker, at det kunne være meget godt for nogle. Jeg har også selv haft nogen med til lægen og sådan noget. Så jeg kender til det der med, at man ligesom bliver støttet i det, og man får sagt de ting, man skal sige. Hvis man sidder alene, så kan det godt være svært nogle gange.”

De børn, som godt kunne forestille sig at have en bisidder med til børnesamtalen, har forskellige grunde. De forestiller sig blandt andet, at man føler sig mere tryk, når man har en anden ved sin side. Gustav på 10 år fremhæver, at bisidderen kan være med til at sikre, at samtalen forløber ordentligt:

”Hvis bare personen kunne finde ud af at stoppe den anden, hvis hun spurgte om noget, hun ikke skulle spørge om, eller gjorde noget, hun ikke skulle gøre.”

13-årige Jeppe havde en meget dårlig oplevelse med den børnesagkyndige til sin børnesamtale. Han følte, at den børnesagkyndige udstillede ham, og han kan derfor godt se fordelene i at have en

bisidder med til samtalen, som kan støtte undervejs:

”Den børnesagkyndige, jeg var inde ved, begyndte lidt sådan at prøve at bestemme over mig i forhold til, hvordan jeg skulle gøre tingene. Da den børnesagkyndige begyndte at sige: ’Ej, men sådan skal det ikke være,’ så kunne bisidderen ligesom sige: ’Nej, det kan han jo ikke.’ Man havde nok fortalt om tingene i forvejen til den person, der sidder ved siden af. Så vidste han jo godt lidt om, hvordan det var.”

Også Jappes lillebror Vilfred, der er 9 år, har samme opfattelse som sin bror, selv om de blev interviewet hver for sig. Han mener også, at bisidderen kunne have sikret, at der ikke blev spurgt om ’alt muligt mærkeligt’, som han siger.

RETEN TIL AT BLIVE HØRT

Hvis børn i en skilsmisse oplever, at deres ønsker ikke bliver hørt, fx i forhold til hvor de skal bo, hvor lang tid ad gangen de skal være hos de to forældre eller andre forhold, har de mulighed for at gøre brug af initiativretten. Med initiativretten kan man, hvis man er fyldt 10 år, få Statsforvaltningen til at kigge på ens sag igen. Men for at kunne bruge initiativretten skal man kende til den – og det gør kun ganske få børn. 14-årige Martha er en af dem:

”Min mor fik mig til at bruge den. For jeg sagde til hende, at jeg gerne ville begynde at se min far igen. Og så sagde hun, at jeg godt kunne ringe ind til Statsforvaltningen, og så kunne de hjælpe mig til at aftale nogle tider og sådan noget.”

Gustav på 10 år kender også til initiativretten. Han har ikke selv brugt den, men han ved, at det er en mulighed

BARNETS INITIATIVRET

Forældreansvarsloven §35

Barnets adgang til at henvende sig til statsforvaltningen.

Et barn, der er fyldt 10 år, kan anmode Statsforvaltningen om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær.

Vejledning til forældreansvarsloven

4.2.2. Barnets initiativret

Hvis Statsforvaltningen modtager en anmodning fra et barn, der er fyldt 10 år, om, at forældrene indkaldes til et møde i Statsforvaltningen, har Statsforvaltningen pligt til at indkalde forældrene og/eller barnet til et møde om de forhold, som barnet ønsker hjælp til.

Det er vigtigt for børnene og de unge, at:

- der bliver reklameret mere for de forskellige hjælpetilbud, så der er mulighed for at stifte bekendtskab med dem
- der bliver taget beskyttelseshensyn i forhold til børnene, hvis de gør brug af initiativretten, fx i forhold til at sagsbehandleren overholder sin tavshedspligt over for barnet
- de på forhånd får at vide, at det er rart at være til samtale eller gruppe i Statsforvaltningen – meget gerne af andre børn
- tilbuddene bliver udbredt, så der fx er endnu flere børnegrupper og mere end én børnesamtale
- de selv må afgøre, om de vil have en støtteperson eller bisidder med til samtalen.

for ham. Det har han fundet ud af sammen med sin mor ved at kigge på 'Når mor og far skal skilles', som er Statsforvaltningens hjemmeside til børn:

"Hvis børn synes, der er noget, som er dårligt, så skal de sige deres mening. Så hvis barnet synes, der er noget, som ikke er rigtigt – noget der skal ændres – så kan man bruge en eller anden tilladelse, når man er 10 år. Jeg kan ikke huske, hvad det hedder. Og så er det, at Statsforvaltningen kan ombestemme noget. Men forældre må ikke bruge det til at ombestemme noget. Så forældrene må ikke presse en."

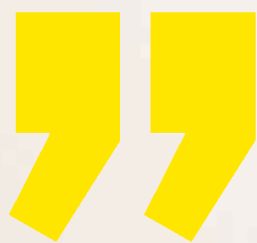
Én ting er, at man kender til initiativretten. En anden er, om man benytter sig af den. Flere af børnene peger på, at det kan være svært at finde modet.

13-årige Line er en af dem, der har benyttet sig af initiativretten, men det var ikke ubetinget en god oplevelse for hende. For det første var det ikke helt nemt for hende at komme igennem på Statsforvaltningens telefon, og da de endelig ringede tilbage til Line, var det på et meget dårligt tidspunkt:

"De ringede, da jeg sad i bilen med min far på vej ind til børnegruppen, og han vidste det jo ikke. Så jeg sagde til dem, at det ikke passede så godt lige nu, og så fangede de mig dagen efter. Jeg ville godt fortælle, at jeg ikke gad være hos min far, fordi jeg havde haft rigtig mange problemer med ham. Så sagde hende, jeg snakkede med, at hun kunne indkalde dem til et møde, og det ville jeg godt have."

For det andet oplevede hun, at det, hun sagde, blev fortalt ordret videre til forældrene, da de fik en indkaldelse til mødet.

Selvom flere af de støtteforanstaltninger, som Statsforvaltningen tilbyder, er formuleret som deciderede rettigheder i lovgivningen, er det meget få af børnene, der kender til tilbuddene og mulighederne. Når børnene hører om tilbuddene, giver godt halvdelen udtryk for, at de gerne ville have kendt til dem. Flere siger også, at de nok ville have benyttet sig af et eller flere tilbud og rettigheder. ■

Jeg tror, vi var meget
sådan, at vi godt ville
klare det her selv.

OLIVIA 13 ÅR

BØRNERÅDET MENER – OM HJÆLP OG STØTTE FRA STATSFORVALTNINGEN

25 år efter at FN enstemmigt vedtog Børnekonventionen, er børns viden om deres rettigheder stadig ikke tilfredsstillende. En undersøgelse fra Unicef viser således, at kun 23 pct. af børn i 12-16-årsalderen i 2014 mente, at de vidste noget eller meget om børns rettigheder.

Også når det handler om skilsmisse, ser det desværre ud til, at børn og unge ved meget lidt om, hvilke rettigheder de har. På trods af at børn over ti år har mulighed for at gøre brug af den lovfæstede initiativret, hvis de er bekymrede for eller uenige i de beslutninger, der bliver taget om bopæl, samvær eller forældremyndighed, er det et fåtal, der dels kender den og dels har gjort brug af den.

BØRNS INITIATIVRET

Initiativretten er en vigtig rettighed, som alle skilsmissebørn over ti år med kontakt til Statsforvaltningen bør kende til. Da den er barnets mulighed for at tilkendegive sin mening, mener Børnerådet, det er vigtigt, at Statsforvaltningen gør en særlig indsats for at sikre, at alle børn hører om den og forstår, hvordan den kan bruges. Statsforvaltningen kan ikke forlade sig på, at børnene hører om den fra deres forældre. Dels fordi mange forældre med kontakt til Statsforvaltningen er i krise og derfor måske kan have svært ved at overskue at formidle viden videre til børnene. Men også fordi der i nogle tilfælde kan være interessekonflikt forbundet med initiativretten i forhold til forældrenes egne ønsker. Derfor mener Børnerådet, det er

Statsforvaltningens pligt og ansvar, at børn hører om initiativretten.

For at børnene skal kunne bruge initiativretten, er det vigtigt, at det er tydeligt og gennemskueligt, hvordan de benytter sig af den. Samtidig er det selvfølgelig også essentielt, at børnene rent faktisk kan komme igennem til Statsforvaltningen, når de ringer eller skriver – og at deres sag behandles rettidigt, fortroligt og med respekt for barnet.

TELEFON OG BREVKASSE

Selvom Statsforvaltningen har en hjemmeside til børn, er det ikke mange af børnene i Børnerådets undersøgelse, som kender til den. Af den grund er det også de færreste, der kender til Statsforvaltningens brevkasse og Børnenes Skilsmissetelefon. Som med initiativretten er det alt-afgørende for børnenes viden om de forskellige tilbud, der er til dem, at der er en voksen, som fortæller dem om det. Denne opgave bør pålægges Statsforvaltningen, der bør holde et informationsmøde med barnet, hvor tilbuddene bliver grundigt gennemgået.

Hvis børn skal have hjælp i og af systemet, har de i dag en række handlemuligheder. Børn i skilsmisser kan ringe til Børnenes Skilsmissetelefon, de kan ringe til Børnetelefonen, og de kan kontakte Ombudsmandens Børnekontor. Selvom det er vigtigt, at børn har forskellige tilbud om hjælp og støtte, er det spørgsmålet, om der også kan være for mange. Børnerådet har

tidligere peget på, at det kan være svært for børn at finde vej i et bureaukratisk system, og at det derfor er nødvendigt med hjælp fra voksne.

Cirka en tredjedel af Danmarks børn er berørte af en skilsmisse. Derfor mener Børnerådet, at man bliver nødt til at udvide de kanaler, hvor børn og unge får information om deres rettigheder og muligheder for hjælp under en skilsmisse. Børnerådet mener, at der bør sættes ressourcer af til, at børn og unge også i skolen, gennem medier eller i klubber får information om deres handlemuligheder, hvis de står i en skilsmisse.

Uanset hvordan man hjælper børnene, mener Børnerådet, der er brug for en aktiv indsats for at synliggøre og kvalitetssikre de tilbud, der er. Det er ikke nok, at vi har dem – der skal også være garanti for kvalitet og tilgængelighed med udgangspunkt i barnet.

TILBUD OM EN BISIDDER

Selvom det ikke er særligt mange af børnene i Børnerådets undersøgelse, der har gjort brug af tilbuddet om en bisidder, er der alligevel en gruppe, der forestiller sig, at det kunne være rart med én ved sin side til børnesamtalen. Børnene lægger dog vægt på, at bisidderen ikke er 'endnu en fremmed voksen', men én de kender og har tillid til. Der er dog også flere, der af forskellige årsager mener, at det ikke er nødvendigt med en bisidder.

Børnerådet mener, at børnenes forskellige ønsker skal respekteres. Derfor bør alle børn informeres om, at de har mulighed for at få én med til samtalen, men de skal også samtidig have at vide, at det er et tilbud, som man ikke behøver at sige ja til. Beslutningen bør alene være op til barnet i samråd med den børnesagkyndige, som informerer om tilbuddet. Børnerådet mener derfor ikke, forældre skal kunne afgøre, om deres barn skal have en bisidder med eller ej. ■

Der er en brevkasse, som man kan skrive til, men jeg har aldrig brugt den. For jeg har aldrig vidst, hvad den skulle bruges til.

JEPPE 13 ÅR

BØRNEKONVENTIONENS ARTIKEL 12 OM INDDRAGELSE OG MEDBESTEMMELSE

1. Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.
  2. Med henblik herpå skal barnet især gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved dømmende myndighed eller forvaltningsmyndighed af sager, der vedrører barnet, enten direkte eller gennem en repræsentant eller et passende organ i overensstemmelse med de i national ret foreskrevne fremgangsmåder.
-

Vær med
i en børne
gruppe

OM UNDERSØGELSEN

Denne undersøgelse, som er blevet til med støtte fra VELUX FONDEN, er en del af Børnerådets temaundersøgelser, der ved hjælp af kvalitative metoder afdækker, hvordan børn oplever mødet med systemet. Børnerådet har tidligere gennemført undersøgelser blandt anbragte børn og unge og børn, der har været indlagt i psykiatrien.

I denne undersøgelse om børn og unges møde med Statsforvaltningen i forbindelse med deres forældres skilsmisse bliver der blandt andet stillet skarpt på, om det er en god oplevelse at komme i Statsforvaltningen, og om børnesamtalen og børnegrupperne er en hjælp og støtte eller en yderligere belastning i en ellers svær situation. Undersøgelsen er gennemført i vinteren 2014, hvor Børnerådet har talt med 41 børn og unge fordelt i hele Danmark.

Det primære fokus for undersøgelsen har været børnenes møde med Statsforvaltningen – og altså ikke hvordan de har oplevet det at stå midt i forældrenes skilsmisse. Undersøgelsen er således ikke en kortlægning af børns erfaring med konfliktfyldte skilsmissegang, men derimod en kortlægning af børnenes oplevelse af det system, staten har til at afgøre deres sag i en skilsmisse.

ORGANISERING

Børnerådets sekretariat har stået for planlægningen og gennemførelsen af undersøgelsen. For at sikre undersøgelsen et fagligt og praksisnært

fundament har Børnerådet fået faglig rådgivning af en følgegruppe med repræsentanter fra Dansk Psykolog Foreningens Selskab for Børnesagkyndige Psykologer, Danske Familieadvokater, Statsforvaltningen, Roskilde Universitet, Aarhus Universitet, Hvert 3. barn, Domstolene, indretningsarkitekter og Familieretskantoret i Ministeriet for Børn, Ligestilling og Sociale forhold.

METODEN

Undersøgelsens sigte er at formidle et børneperspektiv på Statsforvaltningens service over for og tilbud til børn og unge, hvis forældre er skilt. Et perspektiv som bidrager med vigtig viden og indsigt i forholdene for disse børn og unge.

Der er tale om en kvalitativ undersøgelse, som ikke gør krav på at være repræsentativ. Til gengæld er hensigten at fremdrage børnenes stemme og videregive den til relevante fagfolk og beslutningstagere.

Børnerådets tilgang har været at møde barnet eller den unge som ekspert i eget liv. Børnene og de unge er derfor alle blevet mødt åbent og uden forudgående kendskab til de specifikke forhold omkring deres forældres skilsmisse.

BØRNENE OG DE UNGE I UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen omfatter 41 børn og unge i alderen 7 – 16 år, der alle har været i kontakt med Statsforvaltningen i forbindelse med deres forældres skilsmisse. 16 af børnene har været til en børnesamtale, 24 har været i

børnegruppe, og ét barn har deltaget i begge.

De børn, der har været i en børnegruppe, er blevet interviewet i deres hjem eller på Statsforvaltningen. De børn, der har været til en børnesamtale er alle blevet interviewet i deres hjem.

Børnerådet har besøgt afdelinger af Statsforvaltningen i Odense, Aalborg, Aarhus, Ringsted og Ringkøbing.

REKRUTTERING

Forud for undersøgelsen har Statsforvaltningen været behjælpelig i forhold til at formidle informationsbreve til forældre med en sag i Statsforvaltningen og deres børn. For at få flere børn og forældre i tale, har Børnerådet også forsøgt at rekruttere forældre via internettet og via skoler i udvalgte byer.

For de børn, der var under 15 år på interviewtidspunktet, er der indhentet samtykke fra barnets forældre.

INTERVIEW

Børnene og de unge er på forhånd blevet spurgt, om de ville deltage i et interview. Hvor der var mulighed for det, blev børnene spurgt, om de ville interviewes alene eller sammen med andre børn.

Alle interview har været semistrukturerede, idet der er taget udgangspunkt i en interviewguide med faste indledende og afsluttende spørgsmål samt et katalog over mulige mellemliggende samtaleemner. Formålet med den semistrukturerede tilgang har været at give børnene mulighed

for selv at præge samtalen i forhold til, hvad den enkelte har været optaget af inden for den overordnede ramme. Hvis børnene ikke selv har bragt emner på banen, har guiden indeholdt emner, som interviewereren har introduceret undervejs.

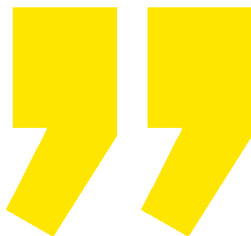
Børnene er blevet lovet fuld anonymitet, herunder at alle navne ville blive ændret i rapporten. Samtidig er alle børn ved interviewets start blevet oplyst om medarbejdernes tavsheds- og underretningspligt. Børnene har endvidere fået fortalt, at de til enhver tid kunne afbryde interviewet uden at skulle forklare hvorfor.

STRUKTURERING OG PRÆSENTATION AF MATERIALET

Undersøgelsens samlede materiale består af 41 transskriberede interview, som alle er blevet systematisk analyseret i forhold til en række temaer.

Børnenes budskaber bringes så uredigeret som muligt i de enkelte tema-kapitler. Citaterne er blot et mindre udvalg af børnenes udtalelser, som underbygger de aspekter, der fremhæves i artiklerne.

Det er Børnerådets intention med denne rapport at give et så nuanceret og detaljeret billede af de indtryk og oplevelser, som børnene og de unge har haft i Statsforvaltningen. De i alt 41 børns fortællinger viser, at børnenes oplevelser er lige så forskellige, som de er. Dog er nogle overordnede tendenser tydelige, og dem formidler vi i denne rapport gennem fem forskellige og på hver sin måde betydningsfulde temaer. ■

Jeg kunne godt have brugt en samtale til, efter sagen var blevet lukket. Ligesom for at blive spurgt: 'Hvordan har du det?' For at få sat en ende på det, for det synes jeg ikke rigtigt, at jeg har fået gjort.

OLIVIA 13 ÅR

BØRNERÅDET
VESTERBROGADE 35 A
1620 KØBENHAVN V
TLF.: 33 78 33 00
WWW.BRD.DK